



# Beleidsplan Toerisme en recreatie

*Tytsjerksteradiel, alles wat Fryslân moai makket*







## Beleidsplan Toerisme en recreatie

**Tytsjerksteradiel,**  
*alles wat Fryslân moai makket!*





## Inhoudsopgave Deel 1

### De kaders voor recreatie en toerisme in Tytsjerksteradiel

<b>1</b>	<b>Inleiding</b>	7
<b>2</b>	<b>Het toeristisch aanbod</b>	9
<b>3</b>	<b>Markt, trends en beleid</b>	11
<b>4</b>	<b>Mening toeristische sector</b>	15
<b>5</b>	<b>SWOT-analyse</b>	16
<b>5.1</b>	SWOT-matrix	16
<b>5.2</b>	Conclusie	17
<b>6</b>	<b>Visie</b>	19
<b>6.1</b>	Ambitie	19
<b>6.2</b>	Doelstellingen	20
<b>6.3</b>	Rol gemeente	22
<b>6.4</b>	Streefbeeld	22
<b>6.5</b>	Hoe bereikt Tytsjerksteradiel haar doel?	24
<b>7</b>	<b>Ontwikkelingsstrategieën</b>	25
<b>7.1</b>	Verbetering dagrecreatief aanbod	25
<b>7.2</b>	Stimuleren (kwaliteit) verblijfstoeristisch aanbod	29
<b>7.3</b>	Uitbreiding van de watersportmogelijkheden	29
<b>7.4</b>	Samenhang in de sector	32
<b>7.5</b>	Promotie en informatievoorziening	33
<b>8</b>	<b>Actieplan</b>	35
<b>8.1</b>	Verbetering dagrecreatief aanbod	36
<b>8.2</b>	Stimuleren verblijfstoeristisch aanbod	37
<b>8.3</b>	Uitbreiding watersportmogelijkheden	37
<b>8.4</b>	Samenhang in de sector	38
<b>8.5</b>	Promotie en informatievoorziening	38

# Inhoudsopgave Deel 2

## Kampeerbeleid: Kamperen in Tytsjerksteradiel

Inleiding	39
Bestaand beleid	39
De vertaling van het oude naar het nieuwe beleid	40
<b>1 Reguliere kampeerbedrijven</b>	40
<b>2 Kleinschalige kampeerbedrijven</b>	42
<b>3 Natuurkampeerterreinen</b>	44
<b>4 Kamperen op verenigingsterreinen</b>	45
<b>5 Groepskamperen, kamperen buiten kampeerterreinen, GOP's en Kamperen op eigen terrein</b>	45
<b>6 Overige vormen van verblijfsrecreatie</b>	46
<b>7 Aanzet voor nieuw beleid in de deelgebieden</b>	46
<b>8 Wet geurhinder</b>	48
<b>9 Nieuwe vormen van verblijfsrecreatie</b>	48
<b>10 Vakantiebungalows/huisjes</b>	49
<b>11 Bergingen bij stacaravans, chalets en bungalows</b>	50









## 1 Inleiding

### De kaders voor recreatie en toerisme in Tytsjerksteradiel

#### Aanleiding

Recreatie en toerisme spelen een belangrijke rol in de gemeente Tytsjerksteradiel. De gemeente heeft op dit gebied veel te bieden en mede daardoor ziet de gemeente kansen voor *“het versterken van de toeristisch-recreatieve sector”*. Deze laatste zinsnede is dan ook één van de vier economische doelstellingen in het collegeprogramma.

Anderzijds vindt de gemeente ook dat er zorgvuldig moet worden omgesprongen met de in de gemeente aanwezige kwaliteiten op het gebied van landschap en natuur. Om deze sector op een verantwoorde manier ontwikkelingsmogelijkheden te bieden stelt de gemeente dit toeristisch beleidsplan op.

#### Proces

Voorafgaand aan het opstellen van dit beleidsplan is de volgende doelstelling geformuleerd:

*“Het formuleren van de toeristisch-recreatieve ambitie van Tytsjerksteradiel, met een bijbehorend actieplan. De notitie kan rekenen op betrokkenheid en draagvlak bij ondernemers en bewoners.”*

Na afronding van de politieke besluitvorming zijn met deze nota de beleidslijnen voor de toekomst uitgezet.

#### Beleidsplan

Dit beleidsplan is tot stand gekomen in samenwerking met de toeristisch-recreatieve sector binnen de gemeente Tytsjerksteradiel. Tijdens drie plenaire bijeenkomsten met het toeristisch veld is een groot aantal ideeën naar voren gekomen over de toekomstige koers die de gemeente moet inzetten. Door deze interactieve aanpak is dit beleidsplan geen plan ‘van, voor en door’ de gemeente geworden, maar een weerslag van gezamenlijke visievorming.

In dit beleidsplan schept de gemeente een kader waarbinnen de toeristische ontwikkelingen in de toekomst plaats kunnen vinden. Het plan is een voortzetting van het gemeentelijk toeristisch beleid dat de laatste jaren iets minder actief is uitgevoerd. Tevens vormt het beleidsplan de onderlegger voor een nieuw bestemmingsplan ‘recreatieterreinen’ en dient het als bouwsteen voor het nog op te stellen structuurplan.

## Leeswijzer

Voor u ligt het beleidsplan Toerisme & Recreatie van de Gemeente Tytsjerksteradiel. De gemeente legt hierin haar visie neer op het gebied van toerisme en recreatie voor de periode tot 2010. De visie resulteert uiteindelijk in een aantal concrete acties die het toerisme en recreatie in Tytsjerksteradiel kunnen stimuleren.

## Het beleidsplan is als volgt opgebouwd

### Deel 1

- Hoofdstuk 2 Het toeristisch aanbod
- Hoofdstuk 3 Markt, beleid en trends
- Hoofdstuk 4 Mening toeristische sector
- Hoofdstuk 5 SWOT analyse
- Hoofdstuk 6 Visie
- Hoofdstuk 7 Ontwikkelingsstrategieën
- Hoofdstuk 8 Actieplan

### Deel 2

Kamperen in Tytsjerksteradiel







## 2 Het toeristisch aanbod

### Diversiteit

Toeristisch Tytsjerksteradiel kenmerkt zich door diversiteit. Het is een grote gemeente, met variërende landschappen. De Trynwâlden, de Alde Feanen, het Burgumermar zijn regio's die allen hun eigen (toeristische) identiteit hebben. Ook de 16 dorpen in Tytsjerksteradiel hebben ieder hun eigen karakter. De Alde Feanen, dat de status van Nationaal Park heeft, en het dorp Earnewâld vormen het toeristische centrum van de gemeente. Ook het Nationaal Landschap de Noordelijke Wouden, waar de gemeente grotendeels toe behoort, geeft status aan de landschappelijke kwaliteiten van de gemeente.

### Routegebonden aanbod

De toerist kan de gemeente verkennen aan de hand van het routegebonden aanbod. Voor alle routegebonden recreatievormen (fietsen, wandelen, varen, etc.) zijn paden te vinden in de gemeente. Met het nog te realiseren fietsknooppuntensysteem<sup>1</sup> worden deze mogelijkheden voor de fietser vergroot. De bestaande Swalkroutes<sup>2</sup> en het lopende project 'Oude paden, nieuwe wegen' dragen bij aan de wandelmogelijkheden in Tytsjerksteradiel. Een bijzonder element van de gemeente is verder dat een deel van de Elfstedentocht door de gemeente loopt. De Elfstedentocht wordt op diverse manieren gehouden (schaats, fiets, motor, etc.).

### Watersport

Op het gebied van de watersport is Tytsjerksteradiel rijk bedeed. De Alde Feanen, Prinses Margriet kanaal, het Burgumermar, de Lits-Lauwersmeerroute en de Leyen zijn een greep uit het aanbod van vaarmogelijkheden binnen Tytsjerksteradiel. Het Friese meren project heeft grote invloed op de vaarmogelijkheden in Fryslân en specifiek ook op het aanbod binnen de gemeente Tytsjerksteradiel. De vervolgfase van het Friese meren project - waaronder de Noordelijke Elfstedenvaarroute - biedt nieuwe kansen voor Tytsjerksteradiel.

### Verblijfsaccommodatie

Er zijn in Tytsjerksteradiel verschillende mogelijkheden om te overnachten. Campings, enkele hotels, Bed & Brochje's en groepsaccommodaties vormen het verblijfsaanbod in de gemeente. Het verblijfstoeristisch aanbod kenmerkt zich door kleinschaligheid. Binnen de gemeente zijn enkele grootschaligere verblijfsvoorzieningen gevestigd, maar het merendeel is kleinschalig van aard.

<sup>1</sup> een fietsknooppuntensysteem biedt de recreatieve fietser volop vrijheid in het zelf samenstellen van een fietsroute.

<sup>2</sup> Swalkroutes zijn routegidsen waarin de cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle elementen van de kleine dorpen in Friesland onder de aandacht worden gebracht.

## Recreatieve voorzieningen

Het recreatief voorzieningenniveau kenmerkt zich door kleinschaligheid. In Earnewâld is de grootste concentratie van dagrecreatieve voorzieningen. Het aanbod van slechtweervoorzieningen is in de gemeente niet groot, evenals het aanbod van (grootschalige) evenementen.

Het merendeel van de detailhandel is terug te vinden in de dorpen Burgum, Gytsjerk en Hurdegaryp. Hier is vanuit de gemeente ook het beleid op gericht om deze voorzieningen te behouden. In Eastermar en Earnewâld is detailhandel aanwezig doordat het toerisme hier sterk vertegenwoordigd is. Hierdoor hebben deze voorzieningen bestaansrecht. In enkele andere dorpen in de gemeente neemt het winkelaanbod de laatste jaren af. Daarnaast zijn de openingstijden van veel voorzieningen (detailhandel, horeca) niet altijd optimaal afgestemd op de bezoekersstromen.

## Informatievoorziening

De informatievoorziening binnen de gemeente is momenteel versnipperd georganiseerd. Zo heeft Earnewâld haar eigen promotie-organisatie (toeristenbureau Earnewâld) en is er een toeristisch informatiepunt in Eastermar.

In het bijlagenboek van dit rapport wordt het toeristisch aanbod (in tabelvorm) gepresenteerd. Het bijlagenboek is digitaal te raadplegen via de gemeentelijke website ([www.t-diel.nl](http://www.t-diel.nl)).







### 3 Markt, trends en beleid

Bij het totstandkomen van dit beleidsplan heeft er een uitgebreide inventarisatie plaats gevonden met betrekking tot de markt, de trends en het beleid. In het bijlagenboek is een volledig overzicht hiervan terug te vinden. Hieronder volgen de meest belangrijke aspecten die van belang zijn voor het beleidsplan.

#### Markt

De ontwikkeling van het aantal toeristen in Fryslân stagneert de laatste jaren, zowel wat betreft het aantal overnachtingen als het aantal dagtochten. Een echt forse groei van de toeristische sector heeft de laatste jaren niet plaatsgevonden. Desondanks waren de meeste ondernemers over het jaar 2005 nog redelijk tevreden. De toeristische sector wordt dan ook gezien als een groeisector met potenties voor de ( nabije) toekomst.

Ook in het Friese merengebied is deze ontwikkeling zichtbaar. Het aantal overnachtingen neemt wel toe door de jaren, maar niet met grote sprongen tegelijk. De bezettingsgraden van accommodaties in het Friese merengebied liggen iets lager dan gemiddeld voor de provincie.

Op basis van de geïnde toeristenbelasting heeft de gemeente inzicht in het aantal personen dat overnacht binnen Tytsjerksteradiel. Hieruit blijkt dat het aantal overnachtingen zich door de jaren heen ontwikkeld heeft, tot bijna 240.000 overnachtingen in 2005<sup>3</sup>. Ook de werkgelegenheid in de toeristische sector is gegroeid. In 2004 waren ruim 850 banen<sup>4</sup> in Tytsjerksteradiel toe te schrijven aan de toeristische sector.

#### Trends

Dé recreant bestaat niet, net zo min als dé maatschappelijke trend bestaat. Niet iedereen wil hetzelfde en niet alle ontwikkelingen gaan in dezelfde richting. Soms versterken ze elkaar, soms werken ze tegen elkaar in. Zo zijn er ontwikkelingen die een versnelling weergeven (meer doen in korte tijd, op zoek naar nieuwe belevingen) maar anderzijds is ook een behoefte aan vertraging te constateren (verlangen naar authenticiteit, onthaasten).





De belangrijkste trends die van invloed zijn op de ontwikkeling van toerisme en recreatie in Tytsjerksteradiel geven we hier kort weer:

- Nederland *vergrijst* in een rap tempo. *Actieve senioren* gaan er op uit, willen dingen zien en ervaren;
- De recreant wil *zelf baas zijn* over het eigen recreatiepakket. Het bieden van keuzemogelijkheden is belangrijk;
- De recreant wil *veel doen, in weinig tijd*;
- *Onthaasten* is een modewoord. Er komen meer 'bewuste levensgenieters', die streven naar een balans tussen leven, werken, relaties en gezondheid;
- '*Wellness*' (gezond en comfortabel leven, met als sleutelwoorden vitaliteit en levensstijl) is een ware trend in de samenleving geworden;
- Er is toenemende belangstelling voor alles wat authentiek en oprecht is;
- *Beleving*. De toerist of recreant wil bij een vrijetijdsbesteding vooral vermaakt worden met een belevenis, een verhaal of een ander appél aan zijn emotionele gevoelens, ofwel de belevingseconomie;
- *Kwaliteit*. Toeristen eisen kwaliteit. De consument wil waar voor zijn geld en wordt steeds *kritischer*;
- Er is een toenemende vraag naar recreatieve (verblijfs)mogelijkheden voor mensen met een *zorgvraag*;
- Mensen gaan *vaker en korter op reis*;
- Er is een toename van *concurrentiegebieden voor korte en goedkope vakanties*;
- *Wandelen en fietsen* vormen de belangrijkste recreatieve activiteiten, maar ook andere routegebonden recreatievormen ontwikkelen zich (skeeleren, mountainbiken, paardrijden);
- De watersportsector toont de laatste jaren stabilisatie en mogelijk een beperkte groei. Het bedrijfsleven zal zich moeten blijven richten op kostenbeheersing, schaalvergroting en/of niches in de markt.

Naast het vigerend landelijk beleid is vooral het provinciaal streekplan een belangrijk kaderstellend plan wat betreft de ontwikkeling van de toeristische sector in Tytsjerksteradiel.



## Streekplan Fryslân

In het Streekplan Fryslân 2006 'Om de kwaliteit fan de romte' worden voor de sector Toerisme & Recreatie zeven belangrijke uitgangspunten beschreven, die van belang zijn voor de ontwikkelingen in Tytsjerksteradiel:

- Ten behoeve van de versterking van de recreatieve functies en het tegengaan van versnippering van het recreatieve aanbod zal zoveel mogelijk worden gekozen voor concentratie van grootschalige en intensieve recreatieve voorzieningen in de stedelijke en regionale centra en in de recreatiekernen (waaronder Earnewâld);
- Verbetering en uitbreiding toeristisch-recreatieve netwerken door op logische punten passende voorzieningen voor dag-, verblijfs- en vaarrecreatie mogelijk te maken;
- Ten aanzien van verblijfsrecreatie wordt het accent gelegd op verbetering van de kwaliteit van het bestaande aanbod. Nieuwe initiatieven worden graag gezien in het middelgrote segment. Bij kampeerterreinen is ruimte tot 200 standplaatsen, bij recreatiebungalow en appartementencomplexen tot 50 verblijfseenheden. Voor nieuwe initiatieven buiten de stedelijke en regionale centra en de recreatiekernen worden zwaardere eisen gesteld qua landschappelijke en natuurlijke inpassing;
- Vormen van kleinschalig kamperen op nieuwe locaties zullen in principe overal mogelijk moeten zijn buiten de natuurgebieden. De bovengrens van 15 verblijfseenheden kan onder voorwaarden worden verruimd;
- Bestemmingswijziging van recreatiewoningen in permanente woningen zijn in algemene zin ongewenst. Als uitzondering wil het provinciebestuur onder een aantal voorwaarden meegaan in de omzetting;
- Een goede kwaliteit van de watersportvoorzieningen en de vaarverbindingen is voor Fryslân een belangrijk uitgangspunt. Daarnaast worden er mogelijkheden gezien voor uitbreiding van bestaande en voor vestiging van nieuwe kleinere tot middelgrote havens tot maximaal 250 ligplaatsen, primair bij de op de vaargebieden gerichte stedelijke en regionale centra en recreatiekernen. Buiten deze centra zijn kleinere havens tot 25 (buiten de dorpen) of 50 (bij de dorpen) ook bespreekbaar;
- Voor nieuw aanbod voor de jeugd en slechtweervoorzieningen zal zoveel mogelijk worden meegewerkt aan de ruimtelijke invulling. Daarnaast is op het vaste land ruimte voor een grootschalige dagattractie met circa 250.000 bezoekers per jaar of meer. Als voorwaarde geldt in ieder geval dat van een optimaal ontsloten locatie wordt uitgegaan.



In het streekplan Fryslân 2006 wordt ook ingezet op de handhaving en versterking van de positie van Burgum als belangrijk regionaal centrum. Een regionaal centrum kent een belangrijke regionale verzorgingsfunctie voor het omliggende gebied. Het is tevens een regionale concentratiekern voor wonen en bedrijvigheid. Burgum en omstreken kunnen daarbij profiteren van een betere aansluiting op het landelijke hoofdwegennet wanneer de Centrale As is gerealiseerd. Over Eastermar wordt aangegeven dat er mogelijkheden zijn voor passende recreatieve ontwikkelingen, in aansluiting op het Friese merenproject.

### Friese merenproject fase 2

Naast de in het streekplan genoemde ontwikkelingskansen biedt ook het vervolg op het Friese merenproject (fase 2) nieuwe kansen voor het watergebonden aanbod van Tytsjerksteradiel.

### Gemeentelijk beleid

Bij het opstellen van het toeristisch beleid wordt rekening gehouden met het vigerend gemeentelijk beleid voor andere werkvelden. In de bijlage wordt hier meer over gemeld. Wat betreft toerisme en recreatie zijn er in het verleden diverse acties geweest (o.a. oprichting platform), maar dit heeft enige tijd stil gestaan. Een voortzetting van het beleid en de acties is gewenst. Met betrekking tot toerisme en recreatie wordt in het collegeprogramma 2006-2010 de volgende doelstelling verwoord:

*Het versterken van de toeristisch-recreatieve sector. De gemeente wil goede beleidsplannen voor 'economische zaken' en 'recreatie en toerisme'. Voor recreatie en toerisme worden de punten 'cultuurtoerisme' en 'een samenhangend wandel- en fietspadennet' meegenomen.*

En met betrekking tot de visie op verblijfsrecreatie is er een nota waarin de Wet OR is vertaald naar kampeerbeleid. Hierin wordt ook het toeristisch-recreatief beleid behandeld. Het toeristisch-recreatief beleid hanteert drie deelgebieden namelijk: Earnewâld, Trynwâlden en Burgumermar e.o. Het opgestelde kampeerbeleid (n.a.v. de Wet OR) zet in op het vergroten van verblijfsrecreatieve mogelijkheden wat moet leiden tot verbetering van het toeristisch-recreatieve product. Het doel is te streven naar een breed aanbod van verblijfsrecreatieve voorzieningen in de gemeente.





## 4 Mening toeristische sector

### De enquête

In september 2006 is een enquête gehouden onder 59 toeristische ondernemers in de gemeente. Deze enquête is door 21 ondernemers ingevuld en geretourneerd. Daarnaast heeft de gemeente met tien campingeigenaren gesproken over hun mening betreffende toeristische ontwikkeling. In de bijlage zijn de uitkomsten van de enquête in tabelvorm gepresenteerd. In deze paragraaf geven we kort de belangrijkste resultaten weer.

Volgens de ondernemers moet, om toerisme te stimuleren, vooral worden ingezet op verblijfsrecreatie, watersport en cultuurhistorie. Dit zijn ook de thema's die het vaakst genoemd zijn bij de vraag wat er ontbreekt in toeristisch Tytsjerksteradiel (verblijfsrecreatie en cultuurhistorie). Ook fietsroutes en watersportvoorzieningen worden vaak genoemd als ontbrekende voorzieningen.

Senioren en gezinnen met (jonge) kinderen zijn in de ogen van de ondernemers de belangrijkste doelgroepen voor Tytsjerksteradiel.

Het grootste deel van de toeristische ondernemers heeft uitbreidingswensen (62%). Een derde van deze ondernemers wil deze plannen binnen 1 jaar realiseren. Iets meer dan de helft kan deze plannen verwezenlijken op het bestaande terrein. 42% heeft hier extra ruimte voor nodig. Volgens de ondernemers hebben de uitbreidingsplannen in bijna alle gevallen (91%) een positief effect op de werkgelegenheid. Op de vraag welke partijen nodig zijn bij het uitvoeren van de plannen wordt de gemeente het vaakst genoemd.

Als laatste is aan de ondernemers gevraagd welke rol van de gemeente verwacht wordt bij de ontwikkeling van toerisme. Op die vraag zijn de volgende antwoorden gegeven:

- Actievere PR (o.a. website verbeteren);
- Verbeteren openbaar vervoer;
- Uitbreiden culturele voorzieningen;
- Begeleiden en stimuleren bij bestemmingsplanwijzigingen en vergunningen;
- Zorgen dat de ondernemers de neus dezelfde kant op krijgen;
- Geen toeristenbelasting en bruggengeld;
- Informatiepost inrichten;
- Negatieve imago van de gemeente verbeteren;
- Niet zorgen voor, maar zorgen dat;
- Uitzetten en onderhouden van fiets- en wandelroutes.

### Plenaire bijeenkomsten met het toeristisch veld

Tijdens het proces van totstandkoming van deze nota zijn drie bijeenkomsten georganiseerd met het toeristisch veld. Op bijeenkomsten in Earnewâld, bij het Burgumermar en in Ryptsjerk is met de toeristische ondernemers en betrokken organisaties gebrainstormd over de ontwikkelingsmogelijkheden van toerisme en recreatie in Tytsjerksteradiel. In de bijlage zijn de verslagen en de presentielijsten van deze drie bijeenkomsten opgenomen.

De ideeën die naar voren zijn gekomen uit de enquête en de discussieavonden dienen als input voor het nieuwe toeristische beleid van de gemeente.

# 5 SWOT-analyse

## 5.1 Swot-matrix

In een SWOT-matrix komen de gegevens uit de inventarisatie, de marktontwikkelingen, de trends en beleidsontwikkelingen samen in termen van sterke c.q. zwakke punten van het eigen toeristische aanbod en de kansen c.q. bedreigingen die voortvloeien uit de markt en beleidsomgeving van Tytsjerksteradiel. Ook de plenaire bijeenkomsten met toeristische ondernemers hebben input geleverd voor de SWOT-analyse.

Sterk	Zwak
<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Waardevol landschap</li><li>▪ Het Fries eigene</li><li>▪ De aanwezige rust en ruimte</li><li>▪ Goed ondernemersklimaat</li><li>▪ Bekendheid van Tytsjerksteradiel</li><li>▪ Sterke toeristische gebieden rond gemeente</li><li>▪ Naamsbekendheid Earnewâld</li><li>▪ Earnewâld als recreatiekern</li><li>▪ Divers aanbod fietsen, wandelen en varen</li><li>▪ Interessant (en kleinschalig) aanbod musea en historie</li><li>▪ Link met elfstedentocht. Deel van de elfstedenroute loopt door Tytsjerksteradiel</li><li>▪ Nationale Park Alde Feanen, met bezoekerscentrum</li><li>▪ Aanwijzing Nationaal Landschap</li><li>▪ Groot aanbod watersportmogelijkheden</li><li>▪ Groei verblijfsaccommodaties in Friese Merengebied</li><li>▪ Divers en kleinschalig aanbod logiesaccommodaties</li><li>▪ Enkele sterke, grootschalige bedrijven</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Geen samenhang in het toeristisch aanbod, gemis aan coördinatie in de sector</li><li>▪ Relatie Earnewâld en rest van toeristisch Tytsjerksteradiel (verdeeldheid binnen het aanbod, geen één geheel)</li><li>▪ Weinig slechtweervoorzieningen</li><li>▪ Weinig aanbod voor jeugd</li><li>▪ Toeristisch gebied is klein (te klein voor eigen promotie)</li><li>▪ Geen aansprekend evenement</li><li>▪ Weinig openbaar vervoervoorzieningen</li><li>▪ Versnipperde promotie en informatievoorziening</li><li>▪ Mogelijkheden voor toeristen op zondag (veel voorzieningen gesloten)</li><li>▪ Kleinschalig karakter van het toeristisch aanbod maakt toekomstige ontwikkelingen moeilijker (de sector heeft geen kritische massa)</li></ul>
Kans	Bedreiging
<ul style="list-style-type: none"><li>▪ De groeiende toeristische sector</li><li>▪ Vraag naar wandelen en fietsen</li><li>▪ Toenemende vraag naar individuele recreatiesporten, zoals mountainbiken, skeeleren en paardrijden</li><li>▪ Beleidsmatige aandacht voor watersportmogelijkheden en -voorzieningen (o.a. Friese merenproject + vervolg)</li><li>▪ Ruimte voor recreatieve ontwikkeling, benoemd in provinciaal Streekplan, voor Eastermar</li><li>▪ Benoeming Burgum als regionaal centrum in provinciaal Streekplan</li><li>▪ Toename korte (binnenlandse) vakanties</li><li>▪ Groeiende doelgroep van (actieve) senioren. Combinaties met wellness, zorg, etc.</li><li>▪ Recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden Burgum(ermar)</li><li>▪ Moeilijke naam gemeente, imagovorming</li><li>▪ Samenhang in professionele promotie</li><li>▪ Toeristische mogelijkheden bij Centrale as benutten</li><li>▪ Elfstedenvaartroute</li><li>▪ Lits-Lauwersmeerroute</li><li>▪ Komst van het fietsknooppuntensysteem</li><li>▪ Drie verschillende identiteiten binnen toeristisch Tytsjerksteradiel</li><li>▪ Benutten van de mogelijkheden die de titel 'Nationaal Landschap' met zich mee brengt</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Steeds kritischer, veeleisender en mondiger wordende consument</li><li>▪ Toename concurrentiegebieden door bijv. goedkope vluchten</li><li>▪ Bezettingsgraad logiesaccommodaties in Friese Merengebied lager dan in Fryslân</li><li>▪ Ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt door bestaande natuurwaarden (en regelgeving)</li><li>▪ Versnippering binnen toeristisch Tytsjerksteradiel (Trynwâlden, Earnewâld, Burgumermar e.o.)</li><li>▪ Verrommeling van het landschap</li></ul>



## 5.2 Conclusie

De gegevens uit de inventarisatie, de marktontwikkelingen, de trends en beleidsontwikkelingen zijn samengevat in de bovenstaande SWOT-matrix. Uit deze matrix is het voor de gemeente Tytsjerksteradiel zaak om haar sterke punten en kansen uit te buiten en haar zwakke punten en bedreigingen het hoofd te bieden. Enkele belangrijke onderdelen uit de SWOT-matrix waarop de gemeente met haar toeristisch beleid in kan zetten, of waar ze rekening mee moet houden, geven we hier kort samengevat nog even weer.

### Korte vakanties

Zo is er een aantal belangrijke trends en ontwikkelingen die een sterke invloed hebben op de toeristische sector in Fryslân. Mensen gaan steeds vaker en steeds korter op vakantie. Fryslân is voor veel Nederlanders dan ook een mogelijke bestemming voor een korte binnenlandse vakantie. In dit kader is het belangrijk om het aanbod zo in te richten dat deze bezoekers in korte tijd veel kunnen doen en beleven in weinig tijd. Het bieden van kwaliteit is zeer belangrijk om herhalingsbezoek te stimuleren.

### Actieve senioren

De groeiende groep 'actieve senioren' vormt één van de belangrijke doelgroepen voor toeristisch Fryslân. Dit komt zowel naar voren uit de algemene trends en ontwikkelingen als uit de enquête die is gehouden onder de toeristische ondernemers.

Deze doelgroep heeft specifieke wensen aan een vakantiebestemming. Belangrijk zijn vormen van wellness, het bieden van beleving en vooral ook een goed aanbod van routegebonden recreatievormen (voornamelijk wandelen en fietsen). Door goed in te spelen op de wensen van deze doelgroep kan Tytsjerksteradiel zich onderscheiden van concurrerende regio's.



## Watersport

Ook in de Friese watersportsector is de ‘actieve senior’ een belangrijke doelgroep. De watersport vormt een belangrijke motor van de toeristische industrie in Fryslân. Onder andere door het Friese merenproject stimuleert de provincie deze toeristische deelsector om zich te ontwikkelen. De mogelijkheden die door het vervolg van het Friese merenproject ontstaan, moeten door Tytsjerksteradiel dan ook met beide handen worden aangegrepen.

## Samenhang

Een aantal mogelijke ontwikkelingsrichtingen vloeit reeds voort uit de bovenstaande SWOT-analyse. Zo komt naar voren dat de toeristische sector in de gemeente, en vooral tussen de drie deelgebieden Trynwâlden, Earnewâld en Burgumermar e.o., onvoldoende samenhang vertoont. De samenhang tussen de verschillende toeristische elementen zoals landschap, water, natuur, cultuur en ondernemerschap kan binnen de gemeente worden verbeterd. Dit geldt ook op het gebied van het aanbod (verwijzen naar elkaar, openingstijden beter afstemmen, arrangementen) en op het gebied van de informatievoorziening en promotie.

## Eigen karakter behouden

Het toeristisch aanbod van Tytsjerksteradiel past goed binnen het provinciaal product en sluit aan op de provinciale ontwikkelingsmogelijkheden (routegebonden aanbod, watersportmogelijkheden). Binnen het toeristisch product Fryslân moet Tytsjerksteradiel proberen haar eigen karakter te behouden en te versterken, door de unieke karakteristieken te benadrukken. Denk aan cultuur (staten en stinzen, Burgum), natuur (Nationaal Park, Nationaal Landschap) landschap (diversiteit van Friese landschappen), water (verveningsgebieden, PM-kanaal, Lits-Lauwersmeer, Elfstedenvaarroute) en ondernemerschap (Tytsjerksteradiel bestaat echt!, Fan Tryn, Friese karakter).

In het volgende hoofdstuk vertalen we de resultaten van de SWOT-matrix (inclusief de hierboven genoemde onderwerpen) in de ambitie die Tytsjerksteradiel na zal streven op toeristisch-recreatief gebied. Uit de ambitie vloeien de doelstellingen voort en de rol die de gemeente wenst in te nemen om de doelstellingen te behalen en tot het streefbeeld voor 2017 te komen. Om dit streefbeeld de komende jaren te realiseren zijn strategieën opgesteld.







## 6 Visie

### 6.1 Ambitie

Het toeristisch beleid vormt een afgeleide van de ambitie die Tytsjerksteradiel heeft op het gebied van toerisme en recreatie. We verwoorden de toeristische ambitie van de gemeente als volgt:

*Het - binnen de kaders van de natuurlijke kernwaarden van het gebied - ontwikkelen en versterken van het toeristisch recreatieve product van Tytsjerksteradiel om te bewerkstellingen dat deze sector zich ontwikkelt tot een belangrijke economische drager van de gemeentelijke economie.*

#### Ontwikkelen

In het kader van *ontwikkelen* biedt de gemeente ruimte aan vestiging van vernieuwende en nieuwe hoogwaardige toeristisch recreatieve voorzieningen die zich onderscheiden van het bestaande aanbod, waarbij tegelijkertijd nieuwe doelgroepen worden aangesproken. Wel geldt voor de vestiging van nieuwe voorzieningen de restrictie dat het nieuwe aanbod moet passen binnen het karakter van de gemeente. Nieuwe ontwikkelingen moeten passen bij de bestaande kernkwaliteiten (landschap, cultuur, water, natuur en ondernemerschap) van Tytsjerksteradiel en deze waar mogelijk versterken.

#### Versterken

Met *versterken* doelen we op kwaliteitsverbetering van het bestaande toeristisch aanbod. Kwaliteitsverbetering is wenselijk om recreanten zowel op dit moment als in de toekomst te kunnen blijven bedienen. Uit de trends kwam naar voren dat er een duidelijke vraag is naar kwaliteit. Zowel het rijk als de provincie zetten in op kwaliteitsverbetering. Van belang daarbij is de afstemming tussen enerzijds het aanbod uit de sector en anderzijds de inpassing daarvan in landschap en natuur. Kwaliteitsverbetering van het bestaand aanbod gaat vaak gepaard met een vraag naar extra ruimte. De gemeente begeleidt de huidige ondernemers bij dit proces en zoekt actief naar mogelijkheden om uitbreidingswensen te realiseren.

#### Natuurlijke kernwaarden

Deze kernwaarden zijn één van de belangrijke sterke punten (van het toeristisch aanbod) van de gemeente (Nationaal Landschap, Nationaal Park). Bij de ontwikkeling en versterking van toerisme en recreatie zijn deze waarden dan ook van groot belang. Behoud en waar mogelijk versterking van deze specifieke kwaliteiten van natuur en landschap vormen een belangrijk uitgangspunt bij eventuele ontwikkeling en versterking van de toeristische sector.

## 6.2 Doelstellingen

De gemeente onderscheidt de volgende doelstellingen voor de ontwikkeling van de toeristische sector:

### Groei en kwaliteitsverbetering van het aanbod

Werken aan een beheerste, maar krachtige groei en kwaliteitsverbetering van het aanbod aan zowel dagrecreatie als verblijfsrecreatie. Naast de versterking van toerisme als economische drager dient dit evenzeer ter bevordering van het welzijn van de eigen bewoners van Tytsjerksteradiel.

### Stimuleren ontwikkeling van de watersport

De ondernemers zien veel kansen voor deze sector. Beleidsmatig wordt veel aandacht geschonken aan nieuwe watersportmogelijkheden in de provincie (Friese merenproject + vervolg). (Grootschalige) ontwikkelingen in het aanbod van watersportmogelijkheden kunnen leiden tot een verbetering van de toeristische aantrekkelijkheid van de gemeente en een vergroting van de recreantenstroom. Hierbij valt o.a. te denken aan de potenties van Burgum en het Burgumermar, maar ook de Elfstedenvaartroute en ontwikkelingen in het kader van de Lits-Lauwersmeerroute (Eastermar). In Earnewâld is het belangrijk om in te zetten op kwalitatieve verbeteringen van de watersportmogelijkheden.

### Het versterken van samenhang

Het verbeteren van de samenhang op het gebied van het toeristisch aanbod (verwijzen naar elkaar, openingstijden beter afstemmen, arrangementen) en op het gebied van de informatievoorziening en promotie. Daarnaast werken we aan het creëren van meer synergie tussen de afzonderlijke toeristische elementen van Tytsjerksteradiel.







De voornaamste sterke punten van toeristisch Tytsjerksteradiel zijn samen te vatten in vijf elementen:

- **Landschap:** diversiteit van verscheidene Friese landschapstypen, Nationaal Landschap;
- **Cultuur:** zoals de Staten en Stinzen, Elfstedentocht, Fierljeppen, Friese taal, openluchttheater;
- **Water:** sterk bepalend voor beleving van Tytsjerksteradiel. Met o.a. Friese meren, Prinses Margriet Kanaal, Elfstedenvaartroute, Lits-Lauwersmeer, (op)vaarten, oude haventjes, natuurlijke waterlopen en voormalige vervingengebieden;
- **Natuur:** Ecologische hoofdstructuur, Nationaal Park Alde Feanen;
- **Ondernemerschap:** komt o.a. tot uitdrukking in 'Tytsjerksteradiel bestaat echt!' en 'Fan Tryn'.

Op het gebied van toerisme en recreatie is onvoldoende samenhang tussen deze vijf elementen. Het doel is dan ook het beter verbinden van deze sterke elementen.

### Creëren van een herkenbaar product

Werken aan het neerzetten van een herkenbaar toeristisch product 'Tytsjerksteradiel', als unieke plek binnen het toeristisch product van de provincie Fryslân. De gemeente wil een voorname(re) positie innemen binnen het toeristisch product Fryslân. Dat betekent werken aan een eigen product, met een eigen identiteit, passend binnen toeristisch Fryslân.

### Versterken van het toeristisch ondernemerschap

Het creëren van voorwaarden waardoor toeristische ondernemers de mogelijkheid krijgen om zich te ontwikkelen. Om een sterke toeristische sector te creëren neemt de gemeente een stimulerende rol op zich.



### 6.3 Rol gemeente

De gemeente neemt een stimulerende en faciliterende rol aan. De gemeente is niet alleen een goede bestuurder en beheerder van haar gebied, maar ook een 'stimulerende overheid', die de mogelijkheden die de markt biedt, aangrijpt om Tytsjerksteradiel tot verdere ontwikkeling te brengen. De rode draad door het gemeentelijk toeristisch-recreatief beleid is dat de synergie tussen de toeristische elementen wordt gestimuleerd.

Een stimulerende en faciliterende gemeente betekent niet dat de gemeente als ondernemer het toeristisch speelveld moet gaan betreden. De toeristische sector zelf moet het uiteindelijk doen. De gemeente reguleert en is in voorwaardenscheppende en ondersteunende sfeer '*partner in business*'. De gemeente *organiseert, verbindt, faciliteert en benut kansen*.

Samen met de toeristische ondernemers wil de gemeente werken aan het realiseren van haar ambitie. In nauwe samenwerking met het toeristisch veld kunnen de inspanningen leiden tot het volgende beeld wat betreft toeristisch Tytsjerksteradiel in 2017 (voor de komende 10 jaar).

### 6.4 Streefbeeld

In 2017 staat een bezoek aan Tytsjerksteradiel gelijk aan een bezoek aan 'Klein Fryslân'. Aan de ene kant bestaat het toeristisch product Tytsjerksteradiel uit elementen waar Fryslân zich graag mee onderscheidt: goede kwalitatief hoogwaardige vormen van dagrecreatie (o.a. typisch Friese dagrecreatieve cultuuruitingen als skûtsjesilen, fierljeppen, iepenloftspullen etc.), diversiteit in de overnachtingsmogelijkheden, uitgebreide watersportmogelijkheden, prachtige diverse landschappen, de Friese taal, karakteristieke dorpen, rust en ruimte en de diverse vormen van routegebonden recreatie.



Aan de andere kant heeft Tytsjerksteradiel haar eigen onderscheidende toeristische parels: de Trynwâlden, het Burgumermar, Eastermar en Earnewâld, maar ook aan de staten en stinzen, de culturele activiteiten in het Wâld en Wetterdoarp Burgum, de mogelijkheden bij Panhuyspoel en de gezamenlijke activiteiten van de musea. De toerist beleeft Tytsjerksteradiel als één sprankelend toeristisch product. Het wordt als een eenheid gepresenteerd (promotie).

Het dagrecreatief aanbod kenmerkt zich door mooie routestructuren, die goed aansluiten op routes in de regio. Denk hierbij vooral aan het fietsroutenetwerk en de oude paden, nieuwe wegen, maar ook de mogelijkheden voor de ruitersport zijn legio. Het Nationaal Park en het Nationaal Landschap vormen een fantastisch decor voor allerlei fiets- en wandeltochten. Naast de routestructuren kenmerkt Tytsjerksteradiel zich door kwalitatief hoogwaardige en vooral ook kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen. De Trynwâlden nemen een bijzondere dagrecreatieve positie in. De aanwezige landgoederen, waaronder het statige Landgoed Vijversburg, bieden waar voor de dagrecreant en de Trynwâlden worden gekenmerkt door diverse culturele evenementen. Het gebied de Grote en Kleine Wielen (tussen Leeuwarden en de Trynwâlden) zal optimaal worden gebruikt als uitloop gebied voor dagrecreanten.

Op het gebied van de watersportmogelijkheden heeft Tytsjerksteradiel optimaal geprofiteerd van de ontwikkelingsmogelijkheden. Burgum heeft haar gezicht in de loop der jaren steeds meer naar het water gericht. Het Burgumermar is een volwaardig onderdeel van de Friese meren geworden en maakt volwaardig onderdeel uit van het (water gerelateerd) toeristisch aanbod van Fryslân. Eastermar heeft zich ontwikkeld tot een overnachtingplaats en uitvalsbasis voor de toervaarders in Fryslân. Het dorp met haar voorzieningen (horeca, infocentrum Nationaal Landschap) heeft aantrekkingskracht en biedt de toervaarder een bijzondere beleving.

Daarnaast trekken veel toeristen vanuit Eastermar te fiets of wandelend het gebied in. Doordat het dorp middenin het Nationaal Landschap ligt is het een aantrekkelijk startpunt voor dagrecreanten om het gebied te verkennen. In de Trynwâlden heeft het herstellen van oude opvaarten bijgedragen aan het versterken van de relatie tussen de dorpen (Aldtsjerk, Oentsjerk en Gytsjerk) en het open water. Ook de Noordelijke Elfstedenvaartroute draagt bij aan de vaarmogelijkheden. Bij Earnewâld zijn de mogelijkheden voor de kleine recreatievaart enorm vergroot (verbinding Panhuyspoel). Earnewâld en omgeving staat hierdoor ook bekend om de talloze mogelijkheden op het gebied van kanoën. Vanuit Earnewâld trekken steeds meer bezoekers niet alleen het Nationaal Park in, maar ook overig Tytsjerksteradiel profiteert mee van de bezoekersstromen in Earnewâld. Dit komt vooral door de samenhang in promotie-uitingen. Met het project Panhuyspoel heeft de gemeente overigens een heuse recreatieplas gerealiseerd.

Diversiteit, kwaliteit en kleinschaligheid kenmerken de overnachtingsmogelijkheden in Tytsjerksteradiel, met uitzondering van enkele grootschalige aanbieders.



Tytsjerksteradiel heeft een eigen promotielijn, die door de diverse betrokken organisaties wordt gehanteerd. Stichting promotie Earnewâld, Fan Tryn, de informatiepunten in de gemeente en 'Tytsjerksteradiel bestaat echt!' hanteren een gezamenlijke promotielijn, die zorgt voor veel herkenbaarheid bij het publiek. Daarnaast lift Tytsjerksteradiel nadrukkelijk mee op de promotie activiteiten van Fryslân Marketing. Binnen het product Fryslân, dat door Fryslân Marketing op de markt wordt gepresenteerd heeft Tytsjerksteradiel haar eigen plek gevonden.

Ondanks de grote diversiteit van het toeristisch aanbod in Tytsjerksteradiel herkent de bezoeker het als één product. De promotionele en informatieve uitingen in het gebied stralen een samenhangend product uit. Ook de kennis bij (toeristische) ondernemers over nabijgelegen voorzieningen, attracties en activiteiten duiden op samenhang in het aanbod. Ook de routestructuren binnen de gemeente zorgen voor een goed op elkaar aansluitend toeristisch aanbod (ook aansluitend op horeca en andersom, gelet op openingstijden).

De toerist die Tytsjerksteradiel bezoekt, beleeft dit als een bezoek aan Klein Fryslân. Ze gaan met een echte 'Friese' ervaring weer naar huis. Het gevoel van buitenland in eigen land!

### 6.5 Hoe bereikt Tytsjerksteradiel haar doel?

Als we de huidige situatie van het toeristisch aanbod in de gemeente (sterke en zwakke punten) confronteren met het geschetste toekomstbeeld (op basis van kansen en bedreigingen voor de toeristische sector, specifiek in Tytsjerksteradiel) komt een aantal 'lijnen' naar voren waarlangs de gemeente haar toeristisch product kan ontwikkelen.

Samen met de toeristische sector wil de gemeente inzetten op de volgende 'lijnen' of strategieën, om zodoende het hierboven beschreven streefbeeld na te streven:

- Verbetering van het dagrecreatief aanbod (kwalitatief en kwantitatief);
- Stimuleren van (de kwaliteit van) het verblijfstoeristisch aanbod in Tytsjerksteradiel;
- Uitbreiding van de watersportmogelijkheden;
- Creëren van samenhang in de sector;
- Promotie en informatievoorziening.

In het volgende hoofdstuk werken we deze strategieën meer concreet uit in termen van projecten waar de gemeente samen met de sector aan kan werken om het streefbeeld voor 2017 te realiseren.







## 7 Ontwikkelingsstrategieën

### 7.1 Verbetering dagrecreatief aanbod

Verbetering van het dagrecreatief aanbod in Tytsjerksteradiel kan worden bereikt door een combinatie van kwaliteitsverbetering van het bestaande aanbod en een kwantitatieve uitbreiding van de voorzieningen.

Voor het leveren van een betere kwaliteit moet vooral gekeken worden naar de toeristische ondernemers. Het leveren van hogere kwaliteit gaat gepaard met investeringen. De gemeente kan hierin alleen een stimulerende rol spelen. Medewerking verlenen op het gebied van vergunningen ten aanzien van kwaliteitsverbeteringen is hier een voorbeeld van. Kwaliteitsverbeteringen gaan namelijk vaak gepaard met extra ruimtebehoefte. De gemeente wil bijvoorbeeld ruimte geven voor kwaliteitsverbetering en uitbreiding van (kleinschalige) dagattracties als daarmee de levensvatbaarheid kan worden gered. Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het toevoegen van een inkomstenbron als een kleinschalige horecavoorziening en/of verkooppunt bij dergelijke voorzieningen. Daarbij wordt gewaakt voor valse concurrentie voor de reguliere horecabedrijven.

Binnen de gemeente is kwantitatieve uitbreiding van het dagrecreatief aanbod onder voorwaarden mogelijk. Nieuwe ontwikkelingen van dagrecreatieve voorzieningen zullen worden gestimuleerd en toegestaan mits het past binnen het karakter van de gemeente. Daarnaast is het belangrijk dat een uitbreiding van toegevoegde waarde is.

Passend binnen het karakter van de gemeente wil zeggen dat de activiteit of voorziening moet aansluiten bij karaktereigenschappen van de gemeente of van de locatie. 'Van toegevoegde waarde' wil zeggen dat er ruimte is voor innovatieve ideeën en dat in sommige gevallen niet 'meer van hetzelfde' gewenst is. Wel meer van hetzelfde kan immers een vervlakking van het aanbod betekenen. Het streven is dat nieuwe initiatieven het huidige aanbod verrijken, versterken en de samenhang van het aanbod ten goede komen.

Eén of enkele grootschalige ontwikkelingen zullen worden gestimuleerd. Zo ontbreekt in de gemeente een echte toeristische trekker. Ook zijn er binnen de gemeente niet voldoende 'all-weather' voorzieningen aanwezig. Wanneer particulier initiatief op dit gebied zich aandient, wordt per initiatief getoetst of deze voldoet aan de eisen en wensen van (toeristisch) Tytsjerksteradiel. De in dit plan beschreven ontwikkelingsrichtingen zijn (mede) bepalend bij toetsing van initiatieven.

Nieuwe kleinschalige ontwikkelingen zullen, mits passend binnen de regelgeving van de gemeente, worden toegestaan en gestimuleerd. Voorbeelden hiervan zijn de verkoop van streekproducten, een theeschenkerij, etc. Om actief in te zetten op een verbetering van het dagrecreatief aanbod wil de gemeente zich verder specifiek richten op:

- routegebonden aanbod;
- cultuurtoerisme;
- recreatieve impulsen voor de dorpen.



### Optimaliseren routegebonden aanbod

De gemeente Tytsjerksteradiel zet actief in op het optimaliseren van het routegebonden aanbod, binnen de gemeente maar ook aansluitend op het omliggende gebied. Naast fietsen en wandelen worden ook de mogelijkheden voor paardrijden, skeeleren onder de loep genomen.

Wat betreft het recreatief fietsen in de gemeente is de komst van het fietsknooppuntensysteem in Midden Fryslân een belangrijke ontwikkeling. Dit project, waarin de gemeente samenwerkt met de andere gemeenten in Midden Fryslân, biedt nieuwe mogelijkheden voor de recreatieve fietser. Daarnaast onderzoekt de gemeente of er nog 'ontbrekende schakels' zijn in het bestaande netwerk van paden en wegen.

Wat betreft het wandelen is de uitvoering van het project 'oude paden, nieuwe wegen' een belangrijke impuls voor het aanbod. In dit project worden oude paden (kerkenpaden, binnendijken, tramwegen, informele paden), die veelal niet meer gebruikt worden in kaart gebracht, en daar waar mogelijk in een later stadium in ere hersteld en in een netwerk aan wandelmogelijkheden opgenomen. Dit project wordt provinciebreed en dus ook in Tytsjerksteradiel uitgevoerd. Het aanbod van wandelmogelijkheden zal door dit project worden vergroot. Vervolgens is het zaak om deze mogelijkheden goed onder de aandacht te brengen bij de (potentiële) bezoeker (goede overzichtskaarten en via internet).

De mogelijkheden voor skeeleren worden in kaart gebracht. Dit vanwege de toenemende vraag naar skeelermogelijkheden. Mogelijk kan een combinatie gezocht worden met het te ontwikkelen fietsknooppuntensysteem. De gemeente onderzoekt (samen met omliggende gemeenten) welke delen van dit bestaande netwerk geschikt zijn voor skeeleren. Mogelijk levert dit één of enkele concrete skeelerroutes op, of zelfs een skeelernetwerk.

De gemeente onderzoekt of het huidige aanbod van ruiterroutes in de gemeente nog voldoet aan de eisen van deze doelgroep. Onderzocht wordt of het aanbod kwalitatief en kwantitatief aan de eisen voldoet. Hiervoor wordt nadrukkelijk de samenwerking met de sector gezocht (o.a. in overleg met maneges).

### Ontwikkeling cultuurtoerisme

Het cultuurtoeristisch aanbod in de gemeente is merendeels kleinschalig van aard. Door de bezienswaardigheden (musea, stinzen, etc) meer met elkaar te verbinden krijgt het meer aantrekkingskracht en meer mogelijkheden voor ontwikkeling. Samenwerkingsprojecten tussen deze aanbieders van cultuurtoerisme worden vanuit overheidswege dan ook gestimuleerd. Voorbeelden hiervan zijn de samenwerking tussen kleinschalige musea in Zuidoost Fryslân (Kleurrijk & Anders) en in Noordoost Fryslân.



## Recreatieve impulsen voor de dorpen

Het is belangrijk dat de toerist in Tytsjerksteradiel geld besteed binnen de gemeentegrenzen. Daarom is het van belang dat de toerist de dorpen in de gemeente bezoekt. Dit kunnen we bereiken door het voorzieningenniveau op peil te brengen en te houden (kwantiteit en kwaliteit) en te zorgen voor voldoende vermaak. Een goed voorzieningenniveau is niet alleen belangrijk voor de toerist, maar ook voor de recreant ofwel de eigen inwoners. Naast aantrekkingskracht op toeristen wordt ook de leefbaarheid in de dorpen op deze manier vergroot.

De gemeente is verantwoordelijk voor de infrastructurele voorwaarden. Zo is het belangrijk dat de parkeervoorzieningen in de dorpen op orde zijn (kwantiteit en kwaliteit). Eventuele problemen worden gesand en daar waar nodig aangepakt.

Earnewâld heeft een unieke positie binnen toeristisch Tytsjerksteradiel, als centrum van het Nationaal Park. De jaarlijkse bezoekersstroom naar het dorp is aanzienlijk en de status en ontwikkelingen (bezoekerscentrum) van het Nationaal Park bieden mogelijkheden voor groei. Het is belangrijk dat hiervoor goede voorwaarden worden gecreëerd (parkeren, pont) zodat Earnewâld deze unieke positie kan behouden en waar mogelijk kan versterken.

Om de toeristische potenties van Burgum beter te benutten kan het aanbod van de voorzieningen worden verbeterd. Naast eventuele nieuwe voorzieningen (horeca, detailhandel) is het ook belangrijk om te onderzoeken of de huidige voorzieningen qua openstelling voldoende aansluiten op de wensen van de bezoeker. Mogelijk kan Burgum zich toeristisch verder ontwikkelen aan de hand van een specifieke benaming (bijvoorbeeld Burgum, Wâld- en Wetterdoarp), om zo de herkenbaarheid van Burgum te vergroten en eenheid te creëren in het aanbod van activiteiten.



Eastermar heeft toeristische potentie. Door de Lits-Lauwersmeerroute krijgt Eastermar een voornamere rol binnen varend Fryslân. Deze potenties kunnen worden benut, zonder dat deze ontwikkelingen afbreuk moeten doen aan de uitstraling van het dorp. Het streven is erop gericht meer toervaarders naar Eastermar te halen, ze daar vast te houden (verblijfsduur) en ze van de boot te halen (bestedingen op de wal). Juist de combinatie water en het (Nationaal) landschap maakt het dorp aantrekkelijk. Nieuwe (particuliere) ontwikkelingen (infocentrum Nationaal Landschap?) moeten wel aansluiten bij de huidige, bijzondere, uitstraling van Eastermar.

In de dorpen in de Trynwâlden zou een uitbreiding van de voorzieningen een meerwaarde kunnen hebben. Initiatieven op het gebied van (dag)recreatieve voorzieningen en/of horeca worden door de gemeente, mits passend binnen de regelgeving, ondersteund. Een voorbeeld van een nieuw initiatief kan de, in het landschapsontwikkelingsplan voor de stadsregio Leeuwarden en in het provinciaal streekplan genoemde, ontwikkeling van een nieuw landgoed zijn waar recreatieve/toeristische functies aan gekoppeld worden.

Daarnaast kunnen nieuwe activiteiten en evenementen deze dorpen een impuls geven. Communicatie en goede (afgestemde) planning van bestaande evenementen en enkele nieuwe initiatieven kunnen extra bezoekers naar de Trynwâlden trekken (de landgoederen vormen bijvoorbeeld een zeer aantrekkelijk decor voor culturele evenementen/activiteiten). De gemeente ondersteunt de organisatie van evenementen en kan, waar mogelijk, kwaliteitsverbeteringen en uitbreidingen van enkele evenementen stimuleren. Ondersteuning vindt plaats in de vorm van het verlenen van vergunningen, het bieden van personele ondersteuning op organisatorisch vlak en eventueel financiële ondersteuning van (nieuwe) initiatieven.

In het marketingplan 'Tytsjerksteradiel bestaat echt!' worden verschillende goede voorbeelden genoemd van nieuwe evenementen (fierljepdagen, pake- en beppedag, openluchttheater, toeristische tochten, etc.) en arrangementen (Keuzemenu Tytsjerksteradiel a la carte). Dit soort initiatieven vormen een verrijking van het huidige (dag)recreatieve aanbod.







## 7.2 Stimuleren (kwaliteit) verblijfstoeristisch aanbod

### Kwaliteit

Om de kwaliteit van het verblijfstoeristisch aanbod minimaal in stand te houden en daar waar mogelijk te verbeteren is het belangrijk om de bestaande ondernemers ruimte te bieden in hun ontwikkeling. Deze huidige ondernemers vormen een belangrijke basis voor een gezonde toekomst van toerisme in Tytsjerksteradiel. Waar mogelijk worden deze ondernemers ondersteund bij hun uitbreidingsplannen. Dit uitgangspunt geldt voor alle vormen van verblijfstoerisme (kamperen, hotels, pensions, bungalows, etc). Dit uitgangspunt zal ook zoveel mogelijk doorklinken in het nieuw te vormen bestemmingsplan recreatierreinen.

Om kwaliteit van het verblijfstoeristisch aanbod te waarborgen zal de gemeente een aparte notitie opstellen waarin het beleid wordt vastgelegd voor het kampeersector. Directe aanleiding hiertoe is de intrekking van de Wet op de Openluchtrecreatie (WOR) per 1 januari 2008.

### Uitbreiding

Nieuwe initiatieven wat betreft het verblijfstoeristisch aanbod zijn welkom als ze een versterking van het bestaande aanbod zijn. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan vormen van 'zorgtoerisme'. Dit houdt in dat reguliere verblijfsaccommodaties naast overnachtingsmogelijkheden ook bepaalde vormen van zorg aanbieden.

## 7.3 Uitbreiding van de watersportmogelijkheden

De watersportsector is voor toeristisch Fryslân van zeer groot belang. De omvang ervan en de economische betekenis voor Fryslân worden door de provincie onderkend. Met het Friese merenproject, en het vervolg hierop, geeft de provincie uitvoering aan de ontwikkeling en groei van deze belangrijke sector. Tytsjerksteradiel kan meeprofiteren van de groei van de watersport in Fryslân, door haar aanbod van watersportmogelijkheden binnen de gemeente te vergroten. Bij mogelijke (grootschalige) ontwikkelingen moet synergie gezocht worden met andere werkvelden zoals waterbeheer, woningbouw, etc. Ook het leggen van relaties tussen het watergebonden aanbod en het landgerelateerde aanbod vormt een belangrijk uitgangspunt bij toekomstige ontwikkelingen.

De gemeente denkt, in meer of minder concrete mate, aan ontwikkelingen als:

- Waterfront Burgum: relatie tussen Burgum en het water versterken (aansluiten op Lits-Lauwersmeerroute in een vervolg van het Friese merenproject);
- Belevingswaarde van het Burgumermar vergroten;
- Betrekken van Panhuyspoel bij het aanbod voor de kleine recreatievaart rondom de Alde Feanen;
- Realisatie van de noordelijke elfstedentocht (lopend project) en uitbreidingsmogelijkheden inventariseren i.v.m. mogelijke vervolgfase;
- Het openstellen van de opvaarten naar de dorpen;
- Aanleggen van faciliteiten voor passanten in de haven van Aldtsjerk in verband met de Elfstedenvaar-route;
- Realiseren van meer kanoroutes.

### Waterfront Burgum

Onder deze titel kan een project, waarbij meer wordt gedaan met de combinatie water-Burgum, worden ingediend in een tweede fase van het Friese merenproject. In Burgum leeft het idee om Burgum een beter aanblik te geven vanaf het water (haal de toervaarders van de boot Burgum binnen). Mogelijkheden die worden genoemd zijn het doortrekken van de waterverbinding van de haven naar Oppedijk van Veenweg, of een directe verbinding van het Burgumermar richting Burgum. Dit kan mogelijk worden gecombineerd met nieuwe woningbouw rond Burgum en eventueel met waterberging.

### Belevingswaarde Burgumermar

De belevingswaarde van het Burgumermar kan voor recreanten worden vergroot. Het meer is voor de fietsers en wandelaars slechts beperkt te bereiken en te zien. De gemeente onderzoekt waar en hoe het meer beter beleefbaar kan worden gemaakt. Gedacht wordt aan het uitbreiden en realiseren van een (of meer) uitkijkpunt, (vis)steigers en eventueel een wandelpad (er is al een laarzenpad gerealiseerd) of fietspad langs de oevers van het Burgumermar.

### Panhuyspoel

Panhuyspoel zou (op termijn) een recreatieve bestemming kunnen krijgen. Gedacht kan worden aan functies als zwemstrand, surf- en zeilmogelijkheden, mogelijkheden voor kano's roei- en fluisterboten, wandelmogelijkheden (bijvoorbeeld laarzenpad). Panhuyspoel kan door verbindingen te realiseren aangesloten worden op de vaarmogelijkheden voor (kleine) recreatievaart rondom Nationaal Park de Alde Feanen. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om Panhuyspoel op recreatieve wijze te ontwikkelen.







### (Vervolgfase) Noordelijke Elfstedentocht

Mogelijk kan het herstellen van oude vaarroutes en het verbinden van de dorpen in de Trynwâlden, in een eventuele vervolgfase van het project Vaarroute Noordelijke Elfstedentocht worden opgenomen. Hiermee kunnen de mogelijkheden voor o.a. de groeiende doelgroep sloepen in deze regio worden vergroot.

### Openstellen van de opvaarten

Het herstellen van oude opvaarten kan bijdragen aan het versterken van de relatie tussen de dorpen (Aldtsjerk, Oentsjerk en Gytsjerk) en het open water. Dit is aantrekkelijk voor de toervaarders en biedt hen mogelijkheden om in de dorpen te verpozen.

### Faciliteiten haven Aldsjerk

Het bieden van faciliteiten in een haven, maakt het voor toervaarders aantrekkelijk om aan te leggen. Zij kunnen dan aan wal gaan en het gebied intrekken. Faciliteiten in de haven van Aldsjerk zijn gewenst mede vanwege de Elfstedenvaarroute.

### Kanoroutes

Delen van de gemeente lenen zich voor de kleine recreatievaart en specifiek ook voor kanoën. Zo zijn er in de Alde Feanen diverse mogelijkheden en zou een uitbreiding richting Panhuyspoel een verrijking van de kanomogelijkheden betekenen. De gemeente wil het kanoën stimuleren en onderzoekt middels een kanoplan of er nog witte vlekken op de kanokaart zijn (inventariseren huidig aanbod van routes, mogelijkheden voor uitbreiding onderzoeken, aansluiten op mogelijkheden in de omgeving). In dit kanoplan wordt tevens gekeken naar de kwaliteit en kwantiteit van de voorzieningen (overstapplaatsen, steigers). Hiermee sluit de gemeente aan op ontwikkelingen in buurgemeenten (kanoplan Noordoost Fryslân).



## 7.4 Samenhang in de sector

### Ondernemersklimaat

De toeristische ondernemers zijn de 'grondleggers' en zorgen voor de inhoudelijke invulling van het toeristisch product Tytsjerksteradiel. Zij weten als geen ander dat dat gepaard gaat met goed gastheerschap en het bieden van kwaliteit. Voor de toeristische ondernemers ligt de uitdaging om te komen met vernieuwende en 'frisse' ideeën teneinde het toeristisch product te optimaliseren.

De gemeente heeft in deze vooral een voorwaardenscheppende rol. Zij draagt zorg voor een goede recreatieve infrastructuur, eenduidige regelgeving, etc. De gemeente is de begeleider. De gemeente heeft een stimulerende, coördinerende en ondersteunende taak. De gemeente fungeert mede als intermediaire partij bij de uitvoering en organisatie van diverse toeristische projecten. Door een helder en stimulerend beleid biedt de gemeente een gezond ondernemersklimaat en daarmee voor de toeristische sector volop ontwikkelingskansen. Stimulerend beleid dient zich concreet te vertalen. De gemeente wenst in te spelen op de eisen die de markt aan de sector stelt.

De roep om, de al eerder genoemde kwaliteitsverbetering vergt bijvoorbeeld veelal een extra ruimtebeslag en andere aanpassingen in de bedrijfsvoering. De gemeente speelt hierop in door, daar waar mogelijk, over te gaan tot het verlenen van medewerking op het gebied van vergunningen.

In het proces, dat geleid heeft tot de ontwikkeling van deze beleidsnota, heeft de gemeente haar eerdere aanpak voortgezet. Duidelijk is geworden dat de aanpak in de vorm van directe communicatie met de sector niet alleen enthousiast is begroet, maar ook in de toekomst van groot belang is. De gemeente wenst hierin verder het voortouw te nemen door toegankelijker en overzichtelijker te worden voor de toeristische ondernemers. Om die reden gaat de gemeente werken met één centraal aanspreekpunt voor de toeristische sector, namelijk de recreatieve contact-ambtenaar in samenwerking met het bedrijvenloket en de balie 'bouwen en wonen'.

Om het belang van communicatie met de sector te onderstrepen gaat de gemeente het toeristisch veld structureel op de hoogte houden van de toeristische ontwikkelingen binnen de gemeente. Dit kan in de vorm van de website [www.t-diel.nl](http://www.t-diel.nl) of structureel aandacht voor toeristische ontwikkeling in het blad Ondernemend Tytsjerksteradiel. Daarnaast wil de gemeente jaarlijks een informele bijeenkomst met het toeristisch veld organiseren, in de vorm van een (jaarlijks wisselend) bedrijfsbezoek.

### Toeristenbelasting

Vanuit de sector is de wens geuit de toeristenbelasting af te schaffen of deze rechtstreeks in de sector te investeren. De gemeente kiest er echter voor de opbrengsten van deze algemene belasting niet specifiek te bestemmen voor de sector recreatie en toerisme. Dat betekent niet dat er door de gemeente niet geïnvesteerd wordt in deze sector. Er wordt bijgedragen aan grote projecten als de "Lits-Lauwersmeerroute", het bevaarbaar maken van de "Elfstedenroute" en het bezoekerscentrum in Earnewâld maar ook aan de pontjes in de gemeente en de toeristische steunpunten. Verder zijn er bijdragen aan eenmalige projecten en/of evenementen als het Skûtsje en de Simmerbus. Tenslotte wordt geïnvesteerd in het onderhoud (en soms de aanleg) van recreatieve voorzieningen als fietspaden en kanosteigers. In het actieplan (hoofdstuk 8) is eveneens terug te vinden waaraan de gemeente middelen wil besteden in de komende jaren.



## Nationaal Landschap

Het Rijk heeft twintig landschappen in Nederland in de Nota Ruimte (2004) aangewezen als Nationale Landschappen. Het grootste deel van het grondgebied van de gemeente Tytsjerksteradiel behoort tot het Nationaal Landschap de Noordelijke Wouden. Uitgangspunt voor het Nationaal Landschap is dat de kernkwaliteiten in het specifieke landschap worden behouden of worden versterkt, zodat bewoners, ondernemers en recreanten kunnen blijven genieten van de omgeving.

Deze benoeming tot Nationaal Landschap biedt ontwikkelingsmogelijkheden voor de toeristische sector. De gemeente brengt in kaart welke kansen dit oplevert (subsidiemogelijkheden) en communiceert met de sector over eventuele ontwikkelingskansen. Zo kan worden onderzocht of de ontwikkeling van een (onbemand) informatiecentrum voor het Nationaal Landschap tot de mogelijkheden behoort.

## Toeristische monitoring

Gegevens over toerisme in Tytsjerksteradiel (in aard en omvang) en de waardering door bezoekers bieden belangrijke handvaten voor een verdere ontwikkeling van de toeristische sector in de gemeente en van het toeristisch beleid van de gemeente. Een gemeentelijke of regionale toeristische monitor kan voorzien in relevant (cijfer)materiaal. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om toeristische monitoring op te zetten.

## 7.5 Promotie en informatievoorziening

In de toeristische sector houden diverse partijen zich bezig met promotie en informatievoorziening. Belangrijk is dat door alle partijen een soortgelijk beeld wordt geschetst van het toeristisch aanbod. Herkenbaarheid is zeer belangrijk voor succesvolle promotie. Afstemming tussen de verschillende partijen is dus van groot belang. De gemeente heeft hierin een coördinerende en sturende rol.

## VVV's

De markt voor promotie en informatievoorziening is sterk in beweging. Nadat het aantal VVV's de laatste jaren sterk afgenomen is wordt nu gewerkt aan een provincie-brede aanpak voor Friese VVV's. Het is de gemeente nog niet duidelijk hoe hierop in te spelen. Duidelijk is dat er mogelijkheden liggen, bijvoorbeeld op het gebied van digitale dienstverlening. Een en ander zal nader uitgewerkt worden in de jaarplannen.



## Regierol

De volgende partijen, (uitvoerings)plannen en processen spelen een rol in promotie en informatievoorziening:

- Stichting promotie Earnewâld;
- Tytsjerksteradiel bestaat echt!;
- Stichting Fan Tryn;
- Informatiepunten (voorheen VVV-kantoren) in Tytsjerksteradiel;
- Ontwikkeling Friese VVV's;
- Fryslân Marketing;
- Toeristische ondernemers in de gemeente;
- Friesland Holland Tourist Information & Travel Service;
- Uitvoering van promotieplan Lits-Lauwersmeerroute;
- Promotie Noordelijke Elfstedenvaarroute (regio in actie);
- Promotie- en marketingplan Staten en Stinzen (Stichting Staten en Stinzen).

Belangrijke uitgangspunten wat betreft promotie en informatievoorziening zijn dat de gemeente initiatieven van onderop van harte stimuleert en dat deze worden ondersteund. De gemeente tracht nieuwe en bestaande promotie (en informatievoorziening) kanalen inhoudelijk op elkaar af te stemmen. De gemeente wil graag met deze partijen en betrokken organisaties in gesprek komen om de activiteiten op elkaar af te stemmen en samenhang in de promotie (en promotie-uitingen) te creëren.

Om de herkenbaarheid te vergroten kan het toeristisch veld gezamenlijk overeenkomen om te werken aan de hand van herkenbare thema's (bijvoorbeeld ieder jaar een ander thema). De festiviteiten, activiteiten en bijbehorende promotie-uitingen kunnen dan als één geheel in de markt worden gezet.

De gemeente zal zoveel mogelijk trachten te sturen in de promotie-uitingen van Fryslân Marketing, wat betreft het Tytsjerksteradielster grondgebied. Via de site [www.beleeffriesland.nl](http://www.beleeffriesland.nl) wordt Tytsjerksteradiel momenteel geplaatst onder *'Terpelân, het weidse noorden'*. Tytsjerksteradiel staat echter niet erg op de voorgrond bij de toeristische indeling van Fryslân. Slechts Earnewâld is één van de parels die in ruime mate aandacht krijgt van Fryslân Marketing. Getracht wordt om ook de Lits-Lauwersmeerroute (met het dorp Eastermar), het Nationaal Landschap de Noordelijke Wouden (intergemeentelijke aanpak) en de Trynwâlden meer aandacht te geven in de promotie-uitingen van Fryslân Marketing. Voor de Trynwâlden geldt dat Fryslân Marketing geld heeft gereserveerd voor een promotie- en marketingplan voor Staten en Stinzen in de provincie. Hiermee kan de Trynwâlden extra aandacht krijgen in de promotie-uitingen van Fryslân Marketing.

Centraal uitgangspunt is dat toeristische promotie enerzijds betrekking moet hebben op een groter gebied dan Tytsjerksteradiel, maar dat promotie anderzijds gericht moet zijn op concrete producten, zoals hierboven genoemd. Een samenhangende inzet van de diverse partijen zal bijdragen aan een groei van het toerisme.







## 8 Actieplan

Voorgaande ontwikkelingsstrategieën zijn vertaald in te ondernemen acties. Per strategie worden de maatregelen in tabelvorm weergegeven. Naast een omschrijving van de te ondernemen maatregel, worden mogelijke actoren aangewezen en wordt prioriteit gegeven aan de projecten (H= Hoge prioriteit, M= Middel prioriteit, L= Lage prioriteit). Daar waar mogelijk wordt een indicatie van de kosten weergegeven, in de vorm van een investeringscategorie.

## 8.1 Verbetering dagrecreatief aanbod

Maatregel/Actie	Actor	Prioriteit	Investerings categorie
Stimuleren en ondersteunen van kwaliteitsverbetering van het bestaande aanbod (huidige ondernemers)	Gemeente, ondernemers	H	L
Uitbreiding van het dagrecreatief aanbod (kleinschalige en één of enkele grootschaligere ontwikkelingen)	Particulier initiatief	M	
Uitvoering geven aan het project Fietsknooppunten-systeem	Gemeente	H	M
Uitvoering geven aan het project Oude paden, nieuwe wegen	Gemeente	H	M
Onderzoek naar 'ontbrekende schakels' in het aanbod van fietspaden	Gemeente	M	L
Onderzoek naar haalbaarheid fietspad Burgum-Alde Feanen, langs PM-kanaal	Gemeente	M	L
Onderzoek naar 'ontbrekende schakels' in het aanbod van wandelpaden	Gemeente	M	L
Onderzoek naar medegebruik van het fietsknooppuntensysteem door skeeleraars	Regio Fryslân Midden, Gemeente	M	L
Onderzoek naar aanbod ruiterroutes (kwantiteit en kwaliteit)	Gemeente, in overleg met ruitersector	M	L
Routegebonden aanbod d.m.v. kaarten en internet onder de aandacht brengen	Stichting Earnewâld promotie, Stichting van Tryn, Tytsjerksteradiel bestaat echt, Gemeente, informatiepunten	H	L/M
Opzetten van samenwerkingsprojecten tussen aanbieders cultuur(toerisme)	Gemeente, cultuurtoeristische aanbieders	H	L
Scannen (recreatieve) parkeerproblematiek in de gemeente en daar waar nodig aanpakken	Gemeente	H	H
Recreatieve bereikbaarheid Earnewâld behouden door de verbinding tussen it Wiid/bezoekerscentrum en het dorp (met de pont) te optimaliseren en te zorgen voor goede parkeervoorzieningen	Gemeente	H	H
Nieuwe (recreatieve) voorzieningen in Burgum	Particulier initiatief	M	
Optimaliseren openingstijden voorzieningen in Burgum	Ondernemersvereniging, gemeente	M	L
Inhoud geven aan Burgum "Wâld- en Wetterdoarp"	Ondernemers, gemeente	H	M
Nieuwe toeristische initiatieven in Eastermar	Particulier initiatief	M	
Nieuwe dagrecreatieve voorzieningen in de Trynwâlden (bijv. landgoed)	Particulier initiatief	M	
Ondersteunen huidig aanbod aan evenementen en activiteiten	Gemeente, verenigingen, evenementenbureaus, ondernemers	H	L
Stimuleren nieuwe evenementen en activiteiten	Gemeente, verenigingen, evenementenbureaus, ondernemers	H	L/M



## 8.2 Stimuleren verblijfstoeristisch aanbod

Maatregel/Actie	Actor	Prioriteit	Investerings categorie
Ruimte bieden aan bestaande ondernemers voor kwaliteitsverbetering (daar waar mogelijk)	Gemeente	H	L
Nieuwe initiatieven ontwikkelen, die het huidig aanbod versterken (bijv. Zorgtoerisme)	Particulier initiatief	L	

## 8.3 Uitbreiding watersportmogelijkheden

Maatregel/Actie	Actor	Prioriteit	Investerings categorie
Vooronderzoek starten naar 'Waterfront Burgum': versterken relatie Burgum-water (Friese meren fase 2).	Gemeente, provincie	H	M
Vergroten van de belevingswaarde van het Burgumermar (vogelkijkhut, uitkijkpunt, (vis)steigers, wandelmogelijkheden (laarzenpad), fietspad)	Gemeente, waterschap, Staatsbosbeheer	M	M/H
Onderzoek naar de mogelijkheden voor een recreatieve bestemming voor Panhuyspoel (zwemstrand, surfen, zeilen, kano, etc.)	Gemeente, Provincie, Nationaal Park, Fryske Gea	M	M
Vaarverbindingen realiseren tussen NP de Alde Feanen en Panhuyspoel, voor de kleine recreatievaart.	Gemeente, Provincie, Nationaal Park, Fryske Gea	M	H
Opstellen van een kanoplan (inventariseren huidig aanbod, mogelijkheden voor uitbreiding onderzoeken)	Gemeente	M	L
Onderzoeken of het herstellen van oude vaarroutes (opvaarten) in de Trynwâlden tot de mogelijkheden behoort, mogelijk in een eventuele vervolgfase van de noordelijke elfstedentocht vaarroute.	Gemeente, provincie	L	H
Aanleggen van faciliteiten voor passanten in de haven van Aldtsjerk in verband met de elfstedenvaarroute	Gemeente, Provincie	H	M
Bij nieuwe initiatieven invulling geven aan het verbinden van de watergebonden en de landgerelateerde recreatiemogelijkheden	Gemeente, particulier initiatief	H	L



## 8.4 Samenhang in de sector

Maatregel/Actie	Actor	Prioriteit	Investerings categorie
Stimuleren, coördineren en ondersteunen van toeristische projecten	Gemeente	H	L
Komen met vernieuwende en 'frisse' ideeën	Particulier initiatief	H	
Transparant toeristisch beleid voeren	Gemeente	H	L
Goede communicatie met de toeristische sector	Gemeente	H	L
Realiseren van één aanspreekpunt voor de toeristische sector (1-loketgedachte)	Gemeente	H	M
Periodiek aandacht schenken aan toeristische ontwikkeling in Ondernemend Tytsjerksteradiel	Gemeente	H	L
Jaarlijks informele bijeenkomsten in de vorm van bedrijfsbezoeken organiseren, voor de toeristische sector	Gemeente	H	L
Onderzoeken en communiceren welke ontwikkelingsmogelijkheden en subsidiestromen ontstaan voor de toeristische sector, met betrekking tot het Nationaal Landschap de Noordelijke Wouden.	Gemeente	H	L
Onderzoek naar mogelijkheden voor een (onbemand) informatiecentrum voor het Nationaal Landschap de Noordelijke Wouden	Gemeente	M	L/M
Opzetten van toeristische monitoring	Gemeente, regio	H	L

## 8.5 Promotie en informatievoorziening

Maatregel/Actie	Actor	Prioriteit	Investerings categorie
Coördineren van eenduidige promotie van Tytsjerksteradiel	Gemeente	H	L
Samenhang creëren tussen verschillende promotie- en informatievoorzieningen (overleg organiseren)	Gemeente	H	L
Stimuleren van initiatieven van onderop m.b.t. promotie en informatievoorzieningen	Gemeente	H	L
Standpunt innemen wat betreft de provinciebrede aanpak voor de Friese VVV's	Gemeente	H	L
Gebruik maken van herkenbare thema's, ter bevordering van de herkenbaarheid van Tytsjerksteradiel	Alle betrokken partijen bij de promotie van Tytsjerksteradiel	H	L
Input leveren aan Fryslân Marketing voor de promotie van Tytsjerksteradiel. (Lits-Lauwersmeerroute, Nationaal Landschap de Noordelijke Wouden en Trynwâlden)	Gemeente, overige promotiepartners	H	L
Meeliften met het promotieplan dat er komt voor Staten en Stinzen in Fryslân	Gemeente, Stichting Staten en Stinzen, Fryslân Marketing	H	L





## Deel 2

### Kampeerbeleid: Kamperen in Tytsjerksteradiel

#### Inleiding

Per 1 januari 2008 vervalt de Wet op de Openluchtrecreatie (WOR). De WOR is in 1995 ingevoerd met als belangrijkste doelstelling de diversiteit van het kampeeraanbod te vergroten. De WOR onderscheidt zeven vormen van kamperen, met voor elke kampeervorm aparte voorschriften:

1. kamperen op reguliere kampeerterreinen
2. kamperen op kleinschalige kampeerterreinen
3. kamperen op verenigingskampeerterreinen
4. kamperen op natuurkampeerterreinen
5. groepskamperen
6. kamperen buiten kampeerterreinen
7. kamperen op eigen terrein.

Na intrekking van de WOR kunnen gemeenten zelf bepalen of zij het nodig of wenselijk vinden in hun regelgeving en beleid een onderscheid aan te brengen tussen al deze vormen van kamperen of dat ze meer, minder óf andere vormen willen onderscheiden. Door de intrekking van de WOR vervalt het stelsel van vergunningen en ontheffingen voor de verschillende vormen van kamperen. Gemeenten zullen dus op een andere wijze voorschriften moeten stellen voor zover zij dat wenselijk vinden. Het bestemmingsplan en de APV zijn hiervoor de meest geschikte instrumenten.

De gemeente Tytsjerksteradiel kent 2 soorten kampeerterreinen: reguliere (Recreatiecentrum Bergumermeer, It Wiid, Onder de Linden, Zwartkruis, De Vlier, De Hege Stjelp, Simmerwille, De Grinspôle) en kleinschalige (het zgn. kamperen bij de boer. Op dit moment zijn er acht minicampings: één in Aldtsjerk, Garyp, Jistrum, Eastermar en Oentsjerk en 3 in Ryptsjerk).

Verenigingskampeerterreinen en natuurkampeerterreinen komen in onze gemeente niet voor.

Het huidige kampeerbeleid dateert uit 1996 en is, met name vanwege het afschaffen van de WOR, toe aan een herziening. Onderstaand wordt het kampeerbeleid uit 1996 kort samengevat.

#### Bestaand beleid

Ook in 1996 was het uitgangspunt het stimuleren van toerisme, rekening houdend met natuur en landschap. Doel van toerisme was dat het de regionale economie stimuleerde en de leefbaarheid van de gemeente ten goede kwam. Wij wilden en willen wij een gemeente zijn waar het voor de toerist maar vooral ook voor de eigen inwoners goed toeven is. Randvoorwaarde is de leefbaarheid voor de eigen inwoners. In de gemeente werden drie toeristisch-recreatieve gebieden onderscheiden: de Trynwâlden, Bergumermeer e.o. en Earnewâld. Samenvattend stond de gemeente voor deze drie deelgebieden een stimulerend beleid voor. Het vergroten van de verblijfsrecreatieve mogelijkheden was niet een doel op zich, maar moest leiden tot verbetering van het totale toeristisch-recreatief produkt met als kernkwaliteiten de rust, het aantrekkelijke landschap en een gedifferentieerd aanbod van voorzieningen. Hierbij paste de doelstelling om voor alle kampeerterreinen te streven naar een kwalitatief hoog niveau.

Voor Earnewâld e.o. werden, in verband met de natuurrijke omgeving, weinig mogelijkheden voor uitbreiding van de verblijfsrecreatieve sector gezien. Reden om de nadruk leggen op kwaliteitsverbetering en differentiatie van het aanbod. Voor de Trynwâlden werden de mogelijkheden met name gezien in een verbreding van het verblijfsrecreatieve aanbod. Ook voor Bergumermeer e.o. richtte het gemeentelijk beleid zich op verbreding van het aanbod. Uitbreiding was hier m.n. voorbehouden aan de bestaande verblijfsrecreatieve concentratiepunten. Grootschalige ontwikkelingen werden, gezien de omgeving, afgewezen, voor kleinschalige voorzieningen werd met name de omgeving van Eastermar als geschikt gezien.

### De vertaling van het oude beleid naar het nieuwe beleid.

In algemene zin is het nieuwe beleid een voortzetting van het bestaande beleid waarbij drie toeristisch-recreatieve gebieden - Trynwâlden, Burgumermar e.o. en Earnewâld – werden onderscheiden en sprake was van een stimulerend beleid.

## 1. Reguliere kampeerterrinen

Voor reguliere kampeerterrinen regelde de WOR dat via de “Kampeervergunning” de gebruiksmogelijkheden van het betreffende terrein konden worden vastgelegd. Wel diende het betreffende terrein dan als kampeertrein te zijn bestemd. In de kampeervergunning konden zaken worden vastgelegd als:

- de aantallen en soorten te plaatsen kampeermiddelen;
- de oppervlakte van de kampeerplaatsen;
- de oppervlakte en maatvoering van de te realiseren voorzieningen op het kampeertrein;
- de periode waarbinnen de kampeermiddelen geplaatst mogen zijn;
- de functionele indeling van het kampeertrein;
- de aantallen kampeerdere die maximaal op het terrein mogen verblijven.

In onze gemeente zijn alle reguliere kampeerterrinen als zodanig opgenomen in bestemmingsplannen. Dit óf met de bestemming kampeertrein óf binnen een andere bestemming (woondoeleinden, natuur) met de aanduiding “kampeertrein toegestaan”. De reguliere kampeerterrinen zijn op dit moment opgenomen in verschillende bestemmingsplannen. Deze beleidsnotitie en de kaderstellende beleidsnotitie zullen worden vertaald naar het op te stellen bestemmingsplan “recreatieterreinen Tytsjerksteradiel”. Alle reguliere recreatieterreinen worden hierin opgenomen onder toepassing van de standaardvoorschriften.

### Gevolgen voor de bestaande kampeerterrinen

Uitgangspunt is dat de bestaande rechten en het bestaande gebruik blijven bestaan. In onze gemeente zijn deze veelal al geregeld in de betreffende bestemmingsplannen. De daarin opgenomen rechten kunnen dan ook eenvoudig worden overgenomen in het op te stellen bestemmingsplan “recreatieterreinen Tytsjerksteradiel”.

Wat in de WOR geregeld werd op het gebied van hygiëne, gezondheid en veiligheid wordt ook in andere regelingen geregeld (burgerlijk wetboek, Besluit hygiëne, gezondheid en veiligheid op kampeerterrinen, Waterleidingbesluit, Besluit horeca- sport- en recreatie-inrichtingen milieubeheer, Besluit jachthavens, Wet geurhinder en veehouderij). Dit gegeven is voor het rijk mede de reden geweest om ervoor te kiezen de WOR af te schaffen. Het is dus ook niet nodig op genoemde gebieden via een verordening nog weer regels te stellen.

Wat in onze gemeente op basis van de WOR via de kampeervergunning was geregeld betreffende de maximale oppervlakte van stacaravans en chalets blijft wel van toepassing. Deze voorwaarden zullen van de kampeervergunning “overgeplaatst” worden naar het op te stellen bestemmingsplan “recreatieterreinen Tytsjerksteradiel”. Dit om te voorkomen dat op kampeerterrinen kampeermiddelen worden geplaatst die qua ruimtelijke uitstraling op gewone vakantiehuisjes lijken. Uitgangspunt is voorkomen dat een kampeertrein er uit gaan zien als een “bungalowpark” waar dat niet de bedoeling is.



Het resterende dat op basis van de WOR geregeld kon worden zoals het bepalen van de minimale afmeting van een kampeerplaats en de inrichting van het terrein willen wij niet opnieuw regelen in een verordening. Dit behoort ons inziens tot de verantwoordelijkheid van de beheerder en past binnen de voorgestane deregulering en het kunnen inspelen op de markt. Wél kunnen in verband met de brandveiligheid, voorwaarden worden gesteld betreffende minimale afstanden tussen kampeermiddelen, de aanwezigheid van blusmiddelen etc. Deze zullen worden opgenomen in respectievelijk het bestemmingsplan en de brandpreventieverordening.

### Ambities reguliere kampeerterreinen

Naast de enquête en de infoavonden is met de beheerders van de in onze gemeente aanwezige reguliere kampeerterreinen een gesprek gevoerd over de wensen, toekomstplannen, uitbreidingswensen en knelpunten met betrekking tot de onder hun beheer zijnde terreinen. Wij willen, binnen de kaders die de gemeente heeft uitgesproken voor recreatie en toerisme, bekijken in hoeverre wij mee kunnen werken aan deze plannen. In het op te stellen bestemmingsplan “recreatieterreinen Tytsjerksteradiel” zullen de aangegeven uitbreidingswensen in een breder kader worden afgewogen. Uitgangspunt/toetsingskader vormt hierbij o.a.:

- de ambitie van de gemeente Tytsjerksteradiel zoals opgenomen in de beleidsnotitie recreatie en toerisme;
- ruimte voor maatwerk;
- aard en schaal van de omgeving (kleinschaligheid Noardlike Fryske wâlden, kwetsbaarheid nationaal park, EHS);
- geldende wet- en regelgeving voor betreffende terreinen;
- overige wet- en regelgeving zoals het Streekplan;
- overige belangen;
- het bieden en/of uitbreiden van een divers aanbod aan verblijfsmogelijkheden.





Bij een kampeerterrein wordt vanouds gedacht aan een camping met tenten, vouwwagens en caravans, onopvallend en mooi gelegen tussen bomen. De praktijk is dat mensen steeds meer luxe wensen, het weer de tent niet altijd tot de meest aantrekkelijke verblijfsvorm maakt en de exploitant dus naar wegen zoekt om op de vraag van de toerist in te spelen. Een gevolg daarvan is dat kampeerplaatsen worden vervangen door stacaravans en/of chalets en uiteindelijk her en der vakantiewoningen verschijnen. Hoe kan de gemeente hier mee om gaan als het gaat om de vraag naar een nieuw kampeerterrein? Ten eerste zullen ook voor nieuwe reguliere kampeerterreinen de bovenstaande punten toetsingskader zijn. Naast bovengenoemde zal ook landschappelijke inpassing een voorwaarde zijn. Uitgangspunt is verder dat de ruimtelijke inpasbaarheid van stacaravans, chalets of recreatiewoningen beter is naarmate het totale terrein groter is. Tweede uitgangspunt is dat de gemeente een verscheidenheid van verblijfsmogelijkheden aan wil bieden. Om deze reden zal bij een nieuwe reguliere camping via zonering (een strook op de plankaart) of via het aangeven van een maximum aantal per hectare, het aantal toegestane stacaravans en/of chalets/ vakantiewoningen (kunnen) worden aangegeven.

## 2. Kleinschalige kampeerterreinen

Het kleinschalig kamperen is ontstaan als “kamperen bij de boer”. Het gaat veelal om grasland grenzend aan een (voormalig) boerenbedrijf, waarop maximaal 15 kampeerplaatsen mogelijk zijn. Er zijn geen tenten en caravans toegestaan van 31 oktober tot 15 maart. Dit impliceert dat stacaravans en /of chalets niet zijn toegestaan.

Het kleinschalig kamperen is geregeld in het bestemmingsplan “Buitengebied 1997”. Hierin is opgenomen dat, met in achtnaam van het in het bestemmingsplan gestelde, een recreatieve functie als nevenactiviteit overal in het buitengebied (met uitzondering van natuurgebieden en binnen bebouwde kommen) is toegestaan.



Tot op heden is het kleinschalig kamperen als een aparte categorie ten opzichte van kampeerterrainen gezien. Dit vanwege de kleinschaligheid en het duidelijke onderscheid ten opzichte van reguliere campings. Met het afschaffen van de WOR kan de gemeente zelf bepalen of ze in haar beleid een onderscheid aan wil brengen tussen kleinschalige kampeerterrainen en reguliere kampeerterrainen en zo ja, bij welke omvang dit onderscheid wordt gemaakt. In Tytsjerksteradiel zal dit onderscheid worden gehandhaafd. Dit omdat de gemeente beoogt een divers aanbod aan recreatieve verblijfsmogelijkheden te kunnen bieden, de kleinschalige camping als nevenactiviteit economisch relevant is en van belang is voor de leefbaarheid op het platteland.

De keuze het onderscheid te handhaven betekent dat de grens moet worden bepaald waar nog sprake is van recreatief medegebruik, dus van een kleinschalig kampeertrein en waar sprake is van een regulier kampeertrein. Hierbij kan aangesloten worden bij de huidige grens van de WOR maar het is ook mogelijk een hogere (of lagere) grens vast te stellen. Binnen de regelgeving van de WOR waren aanvankelijk slechts 10 kampeermiddelen gedurende het kampeerseizoen (15 maart t/m 31 oktober) toegestaan. Het college was bevoegd dit (aanvankelijk gedurende bepaalde perioden) uit te breiden naar 15 plaatsen.

De grens tussen een kleinschalig kampeertrein en een regulier kampeertrein wordt gelegd bij 25 standplaatsen. De volgende motieven liggen aan deze uitbreidingsmogelijkheid tot maximaal 25 plaatsen ten grondslag:

- Bij 25 standplaatsen is er o.i. nog steeds sprake van een nevenactiviteit en van een kleinschalige opzet die inpasbaar is binnen het silhouet van een erf en zich nog zichtbaar onderscheidt van de reguliere kampeerterrainen;
- Kwaliteitsverbeteringen op kleinschalige kampeerterrainen (net als op de reguliere terreinen) moeten worden aangemoedigd. Echter, de financiële basis hiervoor is met name voor de kleinschalige kampeerterrainen, vanwege het beperkte aantal standplaatsen en de daarmee samenhangende geringe inkomsten, vaak bijzonder klein;
- De wens verschillende vormen van recreatieve verblijfsmogelijkheden te kunnen (blijven) bieden;
- De kleinschalige kampeerb企业 dragen bij aan de leefbaarheid en levendigheid van het platteland (verbreding van de landbouw) en een versterking van de plattelandseconomie;
- een (potentiële) stijging van het aantal overnachtingen vormt een mogelijkheid of stimulans het voorzieningenniveau te verbeteren;
- toename van het aantal toeristische standplaatsen;
- uitbreiding van standplaatsen sluit aan bij de wens van de exploitant;
- financieel aantrekkelijker voor de exploitant;
- aansluiting bij provinciaal beleid (streekplan).



De negatieve effecten van de verhoging blijven beperkt doordat

- Aan de verhoging naar 25 standplaatsen voorschriften zullen worden verbonden betreffende landschappelijke inpassing;
- Het gaat om een beperkt aantal terreinen. Angst voor wildgroei van het aantal kleinschalige kampeerterreinen lijkt, gelet op het aantal aanwezige terreinen en de criteria waaraan voor nieuwvestiging moet worden voldaan, onterecht. Om te voorkomen dat, onder de noemer van kleinschaligheid, toch het beeld van grotere campings lijkt te ontstaan kan als voorwaarde een minimale afstand vanaf de perceelsgrensten opzichte van de dichtstbijzijnde verblijfsrecreatieve voorziening opgenomen worden in de bestemmingsplanvoorschriften. Dit is niet nodig omdat op dit moment al in de bestemmingsplanvoorschriften is opgenomen dat aan het kamperen geen medewerking wordt verleend als het erf of perceel grenst aan een ander (regulier of kleinschalig) kampeerterrein;
- Niet alle kleinschalige kampeerterreinen hebben voldoende ruimte om plaats te bieden aan meer kampeermiddelen.

De provincie stelt in het streekplan dat de gemeente op haar grondgebied specifieke zones of plaatsen aan geeft waar een verruiming van het aantal standplaatsen naar maximaal 25 mogelijk is of het aantal gevallen beperkt. In onze gemeente zijn op dit moment minicampings in de hele gemeente toegestaan behalve in natuurgebieden en in of grenzend aan de bebouwde kom of binnen 50 meter van een woon/bedrijfsperceel van derden. Daarnaast geldt de voorwaarde dat zorgvuldige landschappelijke inpassing mogelijk moet zijn. Dit beleid zal worden voortgezet. Dit betekent dat een recreatieve nevenfunctie in de vorm van een kleinschalige camping (onder voorwaarden, waaronder dus de verruiming naar maximaal 25 staanplaatsen) in het gehele buitengebied, met uitzondering van bebouwde kommen en natuurgebieden is toegestaan.

### Toeristisch seizoen/niet toestaan chalets en/of stacaravans

Het kleinschalig kamperen betreft een vorm van recreatief medegebruik. Hierin past niet een jaarrond bezetting. Het zijn geen recreatieterreinen die planologisch zijn bestemd als kampeerterrein. De landschappelijke inpassing geldt als voorwaarde maar de hoofdfunctie blijft een andere (meestal een agrarisch bedrijf). In het winterseizoen worden de kleinschalige terreinen, door de kale bomen en struiken, zichtbaar(der). Vooral in het agrarisch gebied kan dit als storend worden ervaren. Het bestaande beleid waarin sprake is van een kampeerseizoen van 15 maart tot 1 november wordt voortgezet. Om bovengenoemde redenen worden geen chalets en/of stacaravans toestaan. Een uitzondering hierop vormen de zogenaamde trekkershutten. In het bestemmingsplan Buitengebied is hiervoor een regeling opgenomen. Van deze mogelijkheid is tot nu toe geen gebruik gemaakt. De reden daarvan is onbekend maar heeft mogelijk te maken met de nu nog beperkte vraag van de toerist naar deze mogelijkheid van verblijf. Het beleid met betrekking tot trekkershutten zal worden verruimd. Bij de herziening van het bestemmingsplan "buitengebied 1997" zal hiervoor een nieuwe regeling worden opgenomen. Uitgangspunten daarbij zijn landschappelijke inpassing en koppeling met bestaande recreatieve voorzieningen.

## 3 Natuurkampeerterreinen

In onze gemeente bevinden zich geen natuurkampeerterreinen. Ook camping "De Grinspôle", in eigendom bij Staatsbosbeheer en gelegen in een natuurgebied op de grens met Smallingerland heeft niet de bestemming natuurkampeerterrein. Deze camping is binnen de bestemming natuurgebied opgenomen met de aanduiding "kampeerterrein toegestaan" maar zou ook, gelet op de wijze van beheer (deels) kunnen vallen onder de categorie natuurkampeerterrein.







#### **4 Kamperen op verenigingsterreinen**

Komt niet voor in Tytsjerksteradiel.

#### **5 Groepskamperen, kamperen buiten kampeerterreinen, GOP's en kamperen op eigen terrein**

Groepskamperen en kamperen buiten kampeerterreinen is voor het buitengebied geregeld middels een vrijstelling op het gebruik. Voorgesteld wordt deze regeling voort te zetten. Het betreft eenmalige of jaarlijks evenementen (zoals Wâldrock en het Goldwingtreffen). Dergelijke bijeenkomsten en evenementen bevorderen de bezoekersaantallen binnen de gemeente. De WOR vormde voorheen de grondslag voor vergunningverlening. De basis daarvoor zal nu binnen de APV moeten worden gelegd.

In Burgum is één GOP (Gereguleerde Overnachtings Plaatsen) voor campers. Voorgesteld wordt dit aantal niet uit te breiden. Gezien de spreiding van reguliere en kleinschalige kampeerterreinen zijn er voldoende verblijfsmogelijkheden. Eigenaren van campers kunnen gebruik maken van deze in de gemeente aanwezige kampeerterreinen. Mogelijk dat de beheerders daarvan op hun terrein hiervoor mogelijkheden willen aanbieden. Daarnaast worden GOP's veelal gebruikt als overnachtingsplaats op reis naar "elders" en lijkt het daarom logisch GOP's aan de doorgaande wegen te situeren. In relatie tot de centrale as kan de mogelijkheid van een tweede GOP nogmaals bekeken worden. Indien zich vanuit de markt initiatieven voordoen zullen deze beoordeeld worden vanuit ruimtelijke, recreatieve en milieuaspecten. Gelet op het feit dat er (zij het minimale) voorzieningen nodig zijn en het gaat om een vorm van recreëren dient er een koppeling te zijn met een (toeristische) voorziening.

In de bestemmingsplannen is kamperen op eigen terrein aangemerkt als strijdig gebruik met uitzondering van maximaal één kampeermiddel per woning. Voorgesteld wordt dit ongewijzigd voort te zetten.



## 6. Overige vormen van verblijfsrecreatie

De jachthavens bieden in Burgum en Noardburgum (Zwartkruis) een overnachtingsmogelijkheid in de vorm van kamperen. Bij de overige jachthavens in de gemeente is dit niet mogelijk. Bij een eventueel verzoek zal uitgegaan worden van vergelijkbare situaties. Overwegingen die o.a. een rol zullen spelen zijn: is het een passantenhaven, zijn er overige voorzieningen aanwezig (toilet), omgevingsaspecten. Daarnaast zijn in de gemeente een aantal Marrekrite-locaties waar een tent bij een boot mag worden opgezet. Gedurende drie dagen (maar niet overdag) is het toegestaan drie tenten te plaatsen.

## 7. Aanzet voor nieuw beleid voor de recreatieve deelgebieden

Naast een voortzetting van het huidige beleid kiezen wij voor een aanvulling daarop voor elk van de drie deelgebieden:

### Trynwâlden

Op de mogelijke ontwikkelingen in het grensgebied met Leeuwarden zal ingespeeld worden door het aanwijzen van dit gebied tezamen met de Trynwâlden als zoekgebied voor toeristische (verblijfs-)projecten met een ruimtelijk gevolg. Om niet op voorhand creativiteit op slot te zetten wordt dit begrip niet gedefinieerd maar zal, als een project zich voordoet, dit afgewogen worden tegen andere belangen en doelstellingen in dit gebied. Binnen de structuurvisie zullen de mogelijkheden in dit gebied in een breed kader afgewogen kunnen worden.



### Earnewâld e.o.

Zoals in het kampeerbeleid van 1996 al is genoemd biedt de omgeving van Earnewâld weinig nieuwe mogelijkheden omdat het omringd is door natuur. Deze zelfde natuur vormt ook weer de toeristische attractiewaarde. De Panhuyspoel e.o. biedt mogelijk kansen voor passende vormen van verblijfsrecreatie. Dit gebied vormt een zoekgebied voor nieuwe recreatieve verblijfsmogelijkheden in relatie tot het landinrichtingsproject De Alde Feanen”.

### Bergumermeer e.o.

Dit gebied ligt inmiddels binnen de grenzen van het nationaal landschap Noardlike Fryske Wâlden. De mogelijkheden en kansen die dit biedt op het terrein van recreatie en toerisme willen wij benutten. Dit gebied willen we aanmerken als zoekgebied voor nieuwe vormen van recreatie, de vestiging van een nieuwe reguliere camping en mogelijk ook de vestiging van een kleinschalig bungalowpark. De laatste beide uitsluitend in combinatie met overige toeristische ontwikkelingen in dit gebied en passend bij de aard en schaal van het nationaal landschap. Ook hier geldt dat een verzoek per geval zal worden afgewogen en planologisch geregeld dient te worden. Ook voor een natuurkampeerterrein of een natuur- en landschapscamping liggen hier natuurlijk kansen.



## 8 Wet geurhinder

Met de nieuwe Wet geurhinder kunnen gemeenten zelf de toegestane geurbelasting voor gebieden bepalen. De nieuwe Wet Geurhinder biedt dus de mogelijkheid om een eigen beleid te voeren en daarmee mogelijk ook kansen voor de recreatiebedrijven. Gelijktijdig betekent dit een beperking voor agrarische bedrijven. De gevolgen van de nieuwe Wet Geurhinder zullen in een breder kader (Structuurvisie) afgewogen worden.

## 9 Nieuwe vormen van verblijfsrecreatie

Ter versterking van het recreatief-toeristisch produkt worden nieuwe/vernieuwende initiatieven op het gebied van verblijfsrecreatie gewaardeerd. Deze zullen niet altijd passen binnen de in deze notitie gestelde voorwaarden. In principe staan wij hier niet op voorhand negatief tegenover. Per vorm zal bekeken worden of medewerking verleend kan worden. Uitgangspunten daarbij zijn de kaders van de beleidsnotitie recreatie en toerisme en de structuurvisie.

Nieuw is op dit moment de vestiging van een Scoutinggroep op de voormalige sportvelden van Noardburgum, thans het geboortebos. Omdat (leren) kamperen bij scouting een belangrijke activiteit is, zijn in het geboortebos enkele veldjes voor een tent in het bos bij het clubhuis (met toilet) aangelegd. Alleen voor leden zou hier kamperen (max. 20 pers.) mogelijk gemaakt moeten worden. In het huidige kampeerbeleid wordt het kamperen/verblijf gekoppeld aan landgoedwonen genoemd. Daarbij is logischerwijze gedacht aan de bestaande staten en stinzen. Tot nu toe zijn er geen plannen in deze richting ontwikkeld. In het streekplan is ook sprake van nieuwe vormen van Landgoedwonen. Binnen de structuurvisie zal aan dit nieuwe landgoedwonen aandacht worden geschonken. Eventuele mogelijkheden voor kamperen/verblijf bij het nieuwe landgoedwonen kunnen hierin meegenomen worden.







## 10 Vakantiebungalows/huisjes

Toercaravans, vouwagens, tenten, campers, trekkershutten, tenthuisjes, stacaravans en chalets vallen onder de term kampeermiddel en daarmee onder het kampeerbeleid. Dit geldt niet voor recreatiewoningen. Eigenlijk horen deze dus niet in dit onderdeel thuis. Omdat op verschillende recreatieterrainen vakantiehuisjes staan of toegestaan zijn op grond van het bestemmingsplan en daarnaast bungalows genoemd worden bij het huidige en toekomstige beleid gaan wij aan het slot van deze notitie nog kort hier op in.

Ook voor de vakantiebungalows/huisjes geldt dat de bestaande rechten zoals opgenomen in de betreffende bestemmingsplannen worden overgenomen. Een toename van het aantal recreatiewoningen door uitbreiding of omzetting van standplaatsen wordt niet voorgestaan. Dit omdat het een geringe “spin-off” heeft. Immers, als het zomerhuis wordt verkocht of verhuurd aan één enkele gebruiker, dan zijn toeristen die onze gemeente bezoeken daar niet mee geholpen. Bovendien maakt de grootte en luxe van de recreatiewoning permanente bewoning steeds aantrekkelijker. Permanente bewoning van recreatiewoningen is in onze gemeente niet toegestaan en hiertegen zal handhavend worden opgetreden. Dit wordt verder uitgewerkt in de notitie handhaving.

Uitgangspunt is het bieden van een divers aanbod aan verblijfsmogelijkheden in onze gemeente. Hierbij past ook de mogelijkheid om te verblijven in een recreatiebungalow. Vandaar dat het bestaande beleid is aangevuld met deze mogelijkheid (Eastermar e.o. als zoekgebied voor een bungalowpark. Het bestaande beleid wijst de Trynwâlden aan als zoekgebied voor een kleinschalig bungalow/appartementencomplex.). Uit de (landelijke) praktijk blijkt dat het vaak de kleinere terreinen met chalets en recreatiewoningen zijn die niet bedrijfsmatig worden geëxploiteerd en in feite tweede woningcomplexen zijn met weinig toegevoegde waarde voor de lokale economie. Wij willen voorkomen dat er a.h.w. een nieuw dorpje ontstaat. Uit het ondernemersplan zal daarom een substantiële spin-off moeten blijken op toeristisch/economisch gebied en daarnaast zal er van een zodanige opzet sprake moeten zijn dat permanente bewoning niet mogelijk is.

Een bungalowpark zal een aantoonbare toegevoegde waarde moeten hebben bijvoorbeeld door het aantrekken van nieuwe doelgroepen en/of het bieden van specifieke kwaliteit en/of een duidelijke koppeling met recreatieve voorzieningen in de omgeving. Bovenstaande betekent dat het simpelweg bouwen van een aantal (maximaal 50) recreatiewoningen zonder verdere voorzieningen en/of met het doel deze aan particulieren te verkopen als recreatiewoning/tweede huisje door ons niet wordt voorgestaan. Ruimtelijke en landschappelijke inpassing spreken daarnaast voor zich.

## 11 Bergingen bij stacaravans chalets en bungalows

Een caravan is geen bouwwerk en derhalve niet bouwvergunningplichtig. Het plaatsen van bergingen bij een (sta-)caravan is nergens toegestaan. Voor bungalows/vakantiehuisjes bestaat er geen eenduidige regeling. Bij de bungalows op "It Wiid" bijvoorbeeld zijn bijgebouwen toegestaan, op recreatiecentrum Bergumermeer niet. Een dergelijke keuze heeft te maken met twee uitgangspunten: 1: ruimtelijke kwaliteit en 2: het gaat om recreatiewoningen; bergingen zijn derhalve niet noodzakelijk, integendeel, deze bevorderen juist het permanent bewonen van recreatiewoningen. In de praktijk blijkt echter dat de behoefte aan een berging groot is. Overal bij caravans verschijnen kleine en soms ook luxueuze bergingen. En ook van uit de eigenaren van de vakantiewoningen bij het Bergumermeer komen verzoeken om een berging te mogen bouwen. Er is een plek nodig voor het plaatsen van zomerstoelen, fietsen, soms een maaimachine e.d. Op dit moment is het beleid als volgt: omdat de aanwezigheid van bergingen bij stacaravans veelal niet als storend wordt ervaren wordt aan de handhaving daarvan, zolang het niet de spuigaten uitloopt, geen hoge prioriteit gegeven. De bijgebouwen bij de vakantiewoningen op "It Wiid" zijn kortgeleden geïnventariseerd en, voor zover toepassing van de vrijstellingsmogelijkheden van het bestemmingsplan mogelijk was, gelegaliseerd.

In het op te stellen bestemmingsplan "Recreatieterreinen Tytsjerksteradiel" zal een verruiming van het huidige beleid worden opgenomen welke het realiseren van bijgebouwen bij (sta)caravans en vakantiewoningen mogelijk maakt. Om verrommeling te voorkomen zullen hieraan voorwaarden worden gesteld op het gebied van maximale maten, kwaliteit en inpassing.









Gemeente Tytsjerksteradiel

Bezoekadres

Raadhuisweg 7

9251 GH BURGUM

T (0511) 460 860

F (0511) 460 861

E [gemeente@t-diel.nl](mailto:gemeente@t-diel.nl)

I [www.t-diel.nl](http://www.t-diel.nl)

### Meer informatie

Nem voor meer informatie contact op met de Gemeente Tytsjerksteradiel, afdeling Ruimte.